

Jenteoppør i studentstyret



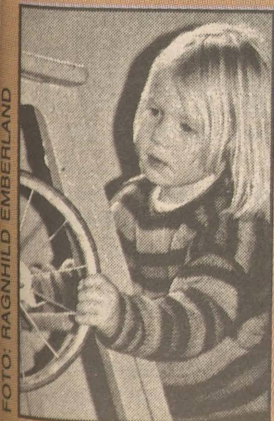
VED FØRIGE VALG fikk 5 kvinner og 22 menn plass i studentstyret. Over halvparten av studentene ved Universitetet i Tromsø er kvinner. Nå har jentene i studentstyret fått nok av denne diskrimineringen.

– Det er ikke lett å være jente i studentstyret slik forholdene er i dag, forklarer Marianne Holst.

SIDE 5

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

TEATERFESTIVAL



TEATERINTERESSETE barn storkoste seg under Scene Nord -96

SIDE 20 - 21

KIRKEASYL

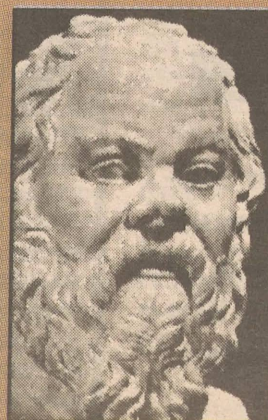


FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

KRISTENFOLKET har samlet seg om asylantene. I den største sivile ulydighetsaksjonen i Norge siden Alta-saken

SIDE 14 - 15

GRØNT



HVA HAR Sokrates, Adolf Hitler og Claudia Schiffer felles?

SIDE 24 - 25

Helt siden hovedallmøtet ble lagt ned har studentpolitikken i Tromsø blitt råere og råere. En usunn organisasjonskultur begynner å gjøre seg gjeldende.

Mye politikk, lite student

I de såkalt gode gamle dager hadde man hovedallmøtet (HAM), som var studentenes øverste organ. På de årlige møtene var debatten gjennomsyret av personkritikk og politisk fraksjonering, men det varte tross alt bare i noen få timer. Dagens studentpolitiske miljø bærer preg av at allmøtets verste tendenser fremdeles eksisterer hele året rundt.

Ryktebørs

Intriger og rykter er en stor del av den studentpolitiske hverdag. Selv om de aller fleste har gode intensjoner blir disse ofte satt til side i den kontinuerlige kampen for posisjoner. For et års tid siden ble studentstyreleder Stig Erik

Falk avsatt på en stygg og nedrig måte. Selv om Stig Erik Falk hadde gjort en rekke feil, deriblant den store tabben å ikke ta ryggdekning, var det ikke disse feilene som resulterte i mistillitsforslag og avsettelse. Uansett hva de forskjellige studentpolitikere som var ansvarlige måtte si så var det maktkamp som var hovedårsaken. Hele denne saken kunne lett vært løst uten Stig Erik Falk sin avgang. Praksisen med å stille mistillit og fjerne personer fra sine stillinger har lenge vært den foretrukne løsningen fremfor å akseptere at det er menneskelig å feile. I et system som studentpolitikken burde det være rom for å gjøre feil, og få hjelp og støtte fremfor en kniv i ryggen av sine medarbeidere.

Silkehansker?

I den profesjonelle politikken bruker man ikke silkehansker, men der er ryggdekning en av de sentrale overlevelsesteknikkene. Studentpolitikken på den andre siden har tradisjonelt hatt stort rom for å drite seg ut, og selv om silkehanskene ikke alltid har vært så flittig brukt, så pleide man å ta angrepene offentlig på studentstyremøtene eller HAM, og være ferdig med det der og da.

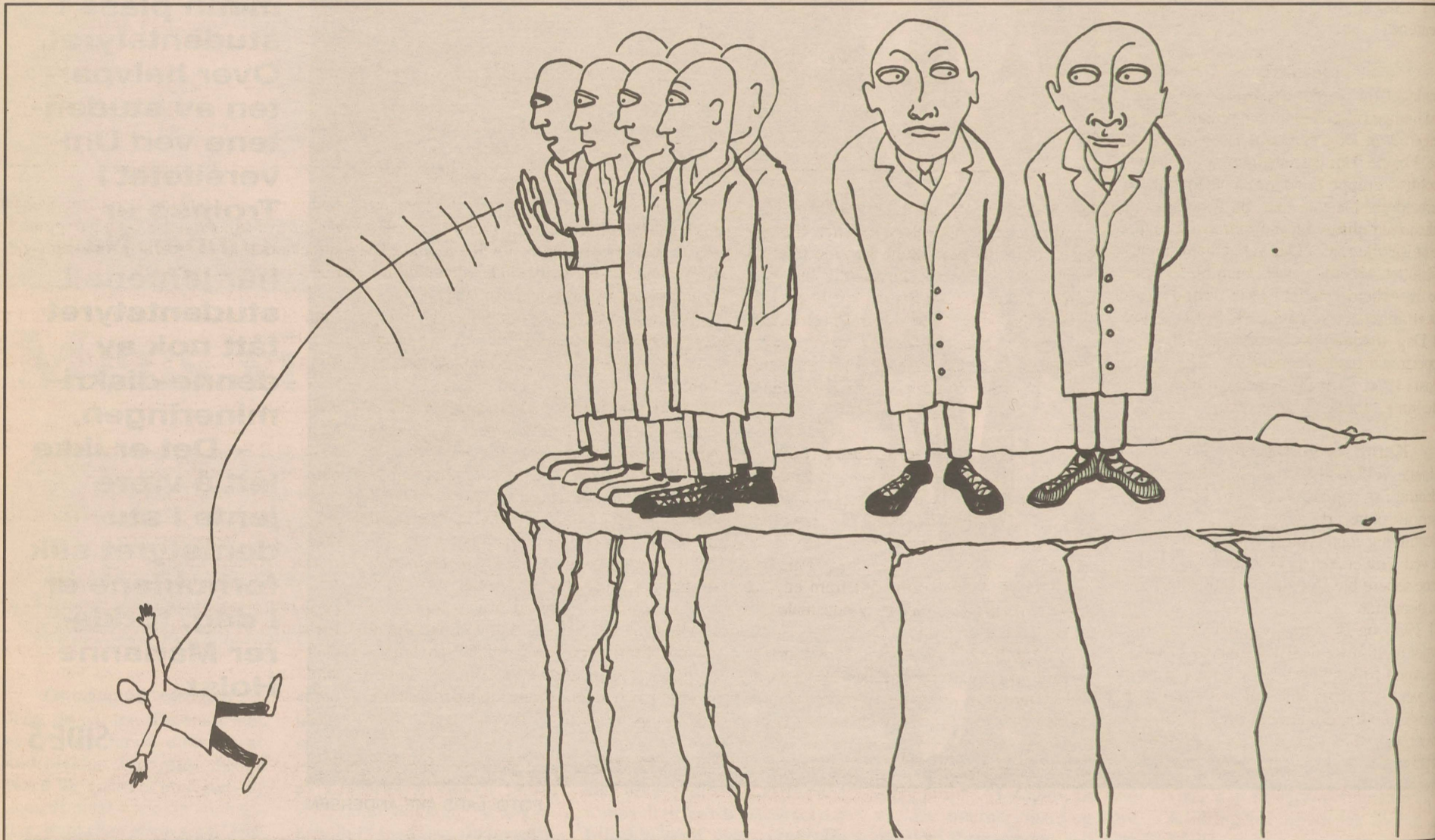
Kjøttkvern

Klimaet i studentpolitikken har blitt hardere. Man leker ikke politikk lenger. I takt med at budsjettet har vokst og arbeidsoppgavene har blitt mer konkrete. Har forskjellen mellom de menige studentstyremedlemmene og

de som sitter i arbeidsutvalget blitt større? Desto høyere opp i systemet man kommer, mindre idealisme finner man. Arbeidsutvalget jobber i høy grad med konkrete saker, men har mye ansvar og veldig lite reell makt. I det minste ikke utenfor systemet.

Avstumpet

Studentstyret trenger å foreta en formidlet gjennomgang av organisasjonskulturen. For skal det fortsette nedoverbakke i samme tempo som nå vil man enda opp med et Studentstyre som arter seg som en kjøttkvern. Hvor mennesker blir tygget opp og spyttet ut. Et system hvor kun de mest avstumpede og tykkhudede overlever.



TEGNING: JARLE STUNNER

STUDENTAVISA
I TROMSØ

20 år

...er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

UTROPIA

Adresse: Universitetet – ISV, 9037 Tromsø
Tlf: 77 64 42 83, 77 64 53 66 (desken)
Faks: 77 64 51 99
E-post: utropia@stud.isv.uit.no
Internett: <http://www.isv.uit.no/student/utropia>
ISSN: 0806-9611

Ansvarlig redaktør: Thomas Harris
Kulturredaktør: Marte Holmemo
Deskansvarlig: Per Steinar Moen
Fotoansvarlig: Åsgeir Johansen
Redaksjonssekretær: Vegard Bønes
Sivilarbeider: Stig Fagernes
Redaksjonen: Ola Bratlie, Lise Swensen, Magnus Clough, Jan Martin Berg, Siri Vaggen Olsen, Geir Kastmo, Morten Skogly, Amund Sjølie Sveen, Randi Solhaug, Pernille Ødegaard, Elin

Haugdal, Hilde Mjøs, Elin Førsum, Stine Eidissen Bya, Rune Sævik, Jostein Rørtveit, Silje Solheim, Elin Sæterøy, Åse Linn Berntsen, Marit Helene Stensen, Jørgen Flint, Stein Ivar Mona, Silje Strand, Sigri Sandberg, Kristoffer Jørgensen, Martin Tjersland, Børge Iversen, Camilla Glanfield, Kristine Halle, Lars Åke Andersen, Johanne Skoe Jakobsen, Linda Dahl, Lena Sundstrøm, Jarle Stunner, Kjersti Nielsen og

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv klart og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller e-post.

Ragnhild Emberland.

Trykk og opplag:
Bladet Tromsø, i et opplag på 500

Annonsepris:
5 kroner per spalte millimeter

Neste deadline:
6. november

Frihet, likhet og forbannelse

Det sosialistiske grunnlaget for brukerstyring av studentsamskipnadene.



Geir Jarle Voldmo

Styreleder i Samskipnaden i Tromsø

Debatten om brukerstyring av Studentsamskipnaden i Tromsø har igjen blitt lansert av representanter i Studentstyret. Det er særlig de moderate studentpolitikere som ivrer for dette, men vet de egentlig noe om det ideologiske utgangspunktet for samskipnadsmodellen? Kjenner de historien bak etableringen av velferdsorganisasjonen? Hvem bestemmer samskipnadens økonomiske rammevilkår? Og har de ikke skjønnet hvilken forbannelse og lurer i brukerstyringens ansvarliggjøring av studentene?

Mot Dag

Grunnlaget for dagens Studentsamskipnader ble på mange måter lagt av den politiske grupperingen Mot Dag gjennom 1920 og 1930-årene. For de som ikke vet det var Mot Dag en politisk gruppe bestående av akademikere og arbeidere. De tok sikte på å utgjøre en revolusjonær elite, etter mønster av de sovjetiske bolsjevikere. Mot Dag var i utgangspunktet tilsluttet Arbeiderpartiet, men ble ekskludert fra Arbeiderpartiet i 1925 fordi de fastholdt «militærstreiken». Fra 1926 til 1928 var Mot Dag tilsluttet Kommunistpartiet, men grupperingen ble uavhengig fra 1929 og ble oppløst i 1936, da de fleste medlemmene igjen trådte inn i Arbeiderpartiets rekke.

Kamp for studentvelferd

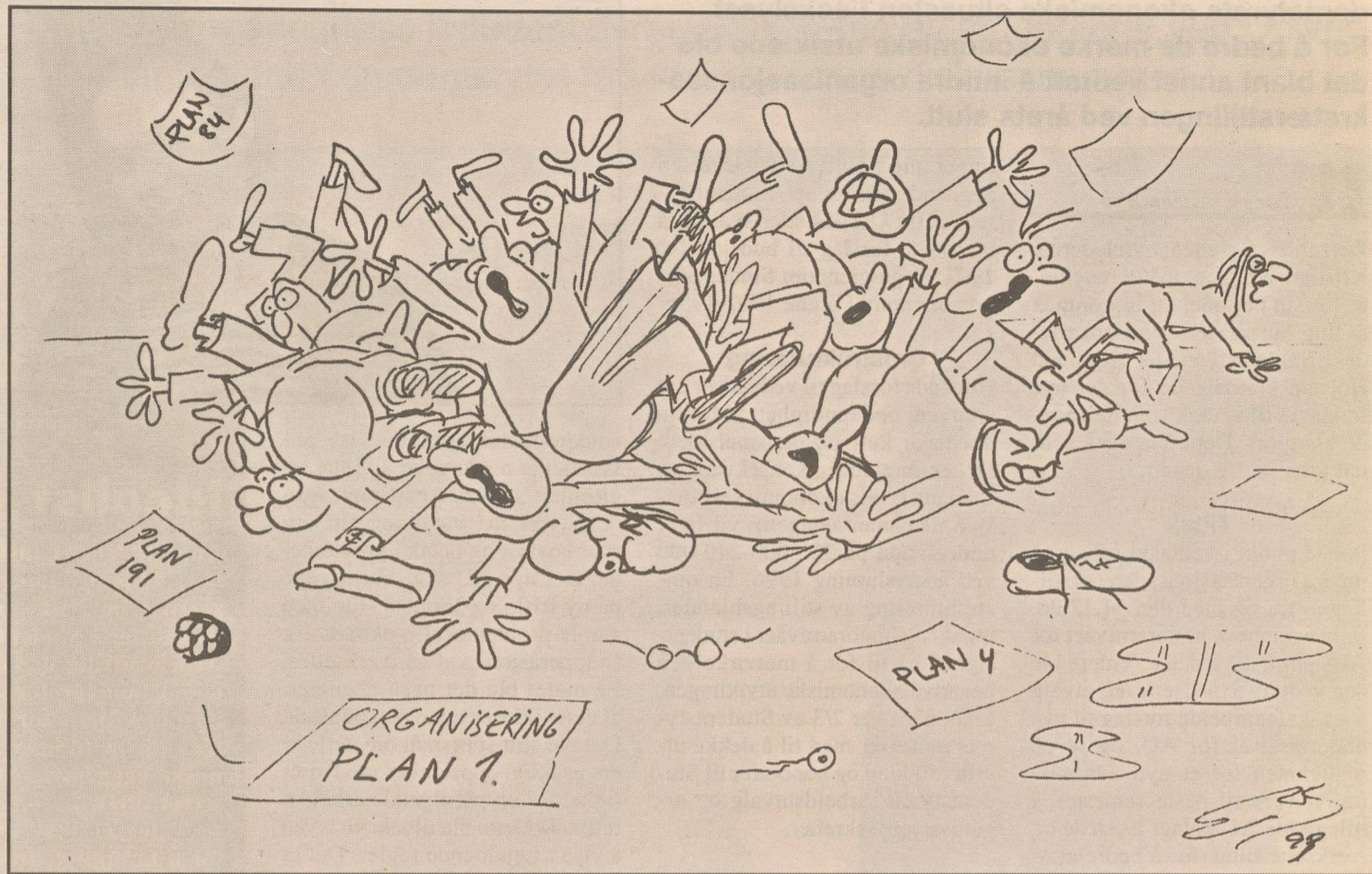
De første velferdstiltakene i universitets- og studentregi så dagens lys i Norge ved begynnelsen av dette århundre. Det ble opprettet studentutvalg med representanter fra studentene ved Universitetet i Oslo allerede i 1905, og noe senere ble Det Norske Studentersamfund opprettet.

I 1920 og 30-årene var det et politisk oppgjør mellom kapitalistisk-liberalistisk ideologi, med fri konkurranse og nattvekterperspektivet på statens rolle, og en sosialistisk ideologi som forfektet likhet, demokrati, solidaritet og en aktiv statsrolle. Dette kom også til å prege diskusjonen om studentvelferdsbegrepet og organisasjonsmåten.

Den politiske drivkraften som førte til samskipnadsordningen var utvilsomt framstøtet fra Mot Dag, som ønsket en forbedring av studentenes situasjon, og samtidig brukte de dette for å rekruttere støtte og medlemmer for sin egen gruppering. Disse «radikale» kreftene kjempet fram forløperen til samskipnaden, nemlig Studentenes Centralkontor. Visjonen om en studentsamskipnad for hele landet ble lansert. En organisasjon, kollektivt og statlig finansiert, og styrt av studentene selv, skulle ta seg av studentenes økonomiske og sosiale problemer.

Det oppstod imidlertid konflikt mellom Det akademiske kollegium ved Universitetet i Oslo og studentene. Studentenes ønsket om en selvstendig organisasjon finansiert med semesteravgift falt universitetsledelsen tungt for brystet. En viktig grunn til konflikten var politisk. Universitetet hadde vanskelig for å svelge at Mot Dag sto bak og «manipulerte studentene».

Universitetet i Oslo etablerte Universite-



tets Studentkontor, og etter striden mellom Universitetet og studentene forlangte Stortinget at de to partene skulle komme fram til enighet. Studentenes Centralkontor fusjonerte med Universitetets Studentkontor i 1935. Dermed hadde studentene oppnådd en fastere ordning for studentvelferden, men de hadde mistet den fulle råderett over ordningen. Imidlertid oppnådde de flertall i velferdsordningens styre.

Samskipnaden lovfestes i 1939

Fram mot den endelige loven om Studentsamskipnaden i Oslo kom Universitetet i Oslo mer aktivt med i prosessen. Argumentene om fastere organisering, utvidelse av ytelse, statlig finansiering, og en kooperativ liknende organisasjonsform vant fram etter at Arbeiderpartiet tok over regjeringmakten i 1935.

Lov av 16. juni 1939 om Studentsamskipnaden i Oslo la grunnlaget for vårt samskipnadssystem. Det er særlig fire ideer som er medvirkende for framveksten av samskipnads-

modellen: Ideene om demokrati (brukerstyring), selvhjelp (samvirke), en aktiv stat eller velferdsstat og prinsippet om like muligheter for utdanning fikk avgjørende betydning for framveksten av samskipnadsmodellen.

Modellen fikk da også følgende trekk: Brukerstyring, delvis selvfinansiering, samfunnspolitisk ansvar og statlig finansiering og kontroll.

Kort sagt ideen om en samskipnad ble unnfanget av den sosialistiske grupperingen Mot Dag. De ønsket at studentene skulle administrere og styre sin egen velferdsorganisasjon. Dette tapte de, men fikk likevel retten til flertall i styret av velferdsorganisasjonen. Ideen om en kooperativ organisasjon for studentvelferden hadde støtte i Arbeiderpartiet og Bondepartiet. Høyre var imot «tvangsorganisering» av ideologiske grunner.

Kanskje kunne man sagt at Høyre støttet en form for frihet og derfor gikk i mot tvangsorganisering, og at flertallet som støttet opprettelsen av den første samskipnaden la større vekt på likhet. Likhet i betydningen av like

muligheter til utdanning, demokrati i betydningen av medinnflytelse, samvirke gjennom semesteravgifta og statlig medvirkning gjennom økonomisk støtte.

I dag svekkes statens direkte økonomiske støtte til Studentsamskipnaden. Samtidig som det blir flere studenter blir statsstøtten til samskipnadene mindre. De sentrale rammene for hvor mye de ansatte i samskipnadene skal få i lønnspålegg forhandles fram mellom SSAF og fagorganisasjonene uten studentenes medvirkning. Når det bygges boliger eller drives barnehager forsøker kommunene å gjøre det dyrest mulig for studentene enten ved å forlange markedspris for tomter, eller ved å kutte i støtten til barnehagedrift.

Disse rammevilkårene legges utenfor styret i studentsamskipnadene, derfor blir det å ha flertall av studenter i dette styret det samme som å forvalte sin egen elendighet. Studentene blir i større grad enn i dag gisler av strukturer og rammebetingelser som de ikke har noen innflytelse over, og kanskje er nettopp dette brukerstyringens forbannelse....?

LESERINNLEGG

Latterlig planlegging

ISV sliter med voksesmerter. Det er et faktum som alle er klar over. Derfor har bygg i Breiviklia blitt overtatt av UiTø.

Uenigheten dreier seg om hvordan de ulike seksjonene og dertil hovedfagslesesaler skal fordeles. En komite er nedsatt og arbeider ut i fra det vi har forstått etter følgende prinsipper:

1. Seksjonene skal holdes samlet, det vil si at ansatte og studenter skal ha kontor i nærheten av hverandre.

2. Og hvert fag skal sitte samlet på hver sin lesesal.

Situasjonen er den at Planleggingsseksjonens ansatte er flyttet til Historiebygget. Her har nå antropologi hovedfagslesesalsplass og planlegg sitter på ISV. For at seksjonen skal holdes samlet skal plan-

leggingsstudentene flyttes til Historiebygget. Så langt er allting greit.

Paradoksen inntre når man legger til at antropologiseksjonens ansatte skal flyttes til bygget sør for Historiebygget. Det vil si at studentene på antropologi skal flyttes vekk i fra der de ansatte skal flyttes til! Dette kan jo selvfølgelig ordnes i tredje omgang ved at antropologistudentene flyttes til samme bygg som de ansatte, med tid og stunder. La oss legge til at stipendiatene på antropologi nå sitter sammen med studentene, men skal bli værende, iallfall inntil videre. Forvirret?

Problemet melder seg når a) det ikke er nok plasser til planleggingsstudentene på Historiebygget, og b) det er for mange plasser til antropologi på lanleggingslesesa-

len.

Dette skal ordnes gjennom at en tredje seksjon skal få noen lesesalsplasser på ISV. Det vil si at denne seksjonene vil bli spredd over to lesesaler. For at det ene prinsippet skal gjennomføres må det andre brytes.

På toppen av det hele vil verken antropologi- eller planleggingsstudentene flytte!

En kroneksempel på toppstyring, uten kontakt med grassrota. Kanskje det er noen som kunne ha trengt en innføring i for eksempel «muddeling through»-modellen?

Hovedfagstudentene på nettopp, planlegging

Innstramninger

På studentstyremøtet den 24. oktober stod studentstyrets økonomiske situasjon i søkelyset. For å bedre de mørke økonomiske utsiktene ble det blant annet vedtatt å inndra organisasjonssekretærstillingen ved årets slutt.

U Stine Eidissen Bya

Den forrige studentstyrelederen, Kristian Wengen, måtte redegjøre for sin periode, og innrømmet at ting burde vært gjort annerledes. Studentstyreleder Sigmund Holstad gjorde rede for det nye forslaget til vedtak som han hadde klaggjort. Dette ble også vedtatt uten særlig debatt.

Tiltak

Første punkt i vedtaket foreslo å inndra organisasjonssekretærstillingen fra og med den 31.12.96, samt å oppheve honorarnivået for AUs politiske ledelse. Videre ble det vedtatt å nedsette et utvalg som skal utarbeide forslag til nye honorarsatser for AU, og se på muligheten for et nytt administrativt verv til neste semester. I tillegg ble AU pålagt å utrede og iverksette tiltak for å bedre økonomiske og administrative rutiner. AUs leder får ansvaret for å sette i gang økonomiske forhand-

linger med Universitetsledelsen angående tilskuddet Studentstyret får fra UiTø. Leder skal også utarbeide forslag til budsjett for 1997 og gå gjennom Studentstyrets økonomi i årene 1992-1996.

Omstrukturering

Holstads forslag til vedtak ser det som en nødvendighet å foreta drastiske kutt på personalsiden. Det er en naturlig konsekvens av Studentstyrets økonomiske situasjon, der man antagelig vil få et underskudd på 220 000-240 000 ved årsavslutning 1996. En omstrukturering av stillingshjemler, lønns- og honorarnivåer i studentstyret må til for å motvirke den negative økonomiske utviklingen. I dag går over 2/3 av Studentstyrets inntekter med til å dekke utgifter til lønn og honorarer til Studentstyrets Arbeidsutvalg og organisasjonssekretær.

Personalsak?

Holstad sa at dette ikke hadde vært noen lett sak. Ifølge ham må



FOTO: THOMAS HARRIS

Idealist

Anne Helene (Pans) Tandberg kom med møtets mest positive og friske innspill. Hun sitter i Studentstyrets Arbeidsutvalg, og sa fra seg lønna hun får for å være med der. Dette for om mulig å hjelpe til i den økonomiske hengemyra Studentstyret sitter i.

– Jeg er ikke med her for å få oppfylt store politiske ambisjoner, og synes noen må være idealistiske.

studentdemokratiet nå vise ansvarlighet og forsøke å vinne legitimitet som har gått tapt. Studentstyret må være seg sitt ansvar bevisst og ta tak i problemene. Det nye AU skal få begynne på ny frisk, og slippe å slite med gamle problemer. En økonomisk snuoperasjon skal nå iverksettes. På møtet ble det også poengtert at dette ikke er noen personalsak. Det ble stilt spørsmål om dette er en usaklig oppsigelse med mulighet for en påfølgende arbeidsrettssak. Dette ble tilbakevist, ved å vise til gjeldende regler. Det er ikke snakk om å si opp en person, men å inndra en stilling, noe som en har hjemmel for å gjøre.

– Jeg er lettet

Gisle Johansen ser fram til et skifte av arbeidsmiljø.

Organisasjonssekretær Gisle Johansen er ikke spesielt overrasket over Studentstyrets vedtak om å legge ned stillingen hans.

– Jeg regnet med det, folk har vært ute etter å vippe meg av pinnen i halvannet år nå.

U Stine Eidissen Bya

– At denne oppsigelsen er økonomisk begrunnet, er ikke holdbart til syvende og sist. Saken kunne vært løst på mange andre måter, og jeg synes dette er en pinlig affære for Studentstyret. For eksempel så vil Universitetet gå inn med mer midler, ergo er kanskje ikke denne løsningen absolutt nødvendig. Saksforberedelsene til denne saken er jo en historie for seg, men det er jo ikke noe nytt at slikt skjer.

Lettelse

Men for å si det enkelt, så er jeg lettet over å være ferdig her. Nå skal jeg ta meg en lang ferie for å komme til hektene igjen. Å si opp selv var det jeg var mest innstilt på, men det ville vært uholdbart. Enkelte ville kanskje sett på det som ansvarsfraskrivning.

Engasjement

Jeg er lettet over å slippe å

være lojal mot dette systemet utad, å forsvare det hele tiden. Alt som har skjedd denne høsten representerer en alvorlig knekk i tilliten til studentdemokratiet. Nå må det ryddes opp i hele systemet. Man må finne ut hvor problemene ligger. Skyldes det AU eller er det helt andre steder knutene oppstår? Kulturen i Studentstyret er på ville veier. Det som trengs nå er et større engasjement blant allmuen. Vi får bare håpe på at alt rotet i det siste ikke har skremt vekk nye ildsjeler.

Konstruktivt

Jeg er opptatt av at arbeidet framover skal være konstruktivt. Her bør vi få til god overlapping, og støtte til den som tør overta skuta. Den personen skal få et best mulig utgangs-

punkt før jobben starter. Jeg synes jo det er naturlig at jeg, som tross alt har vært organisasjonssekretær i tre år, burde være med i utvalgene som skal se på stillingens muligheter i fremtiden. Det tror jeg dessverre ikke jeg får lov til.

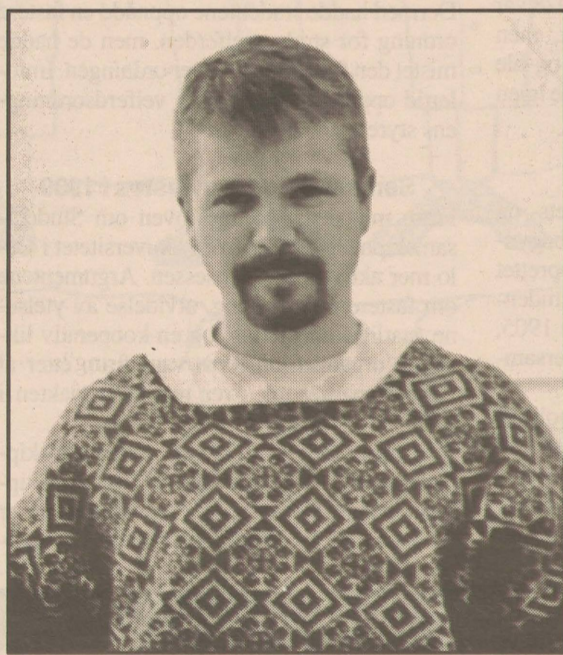


FOTO: ASGEIR JOHANSEN

Treffstedet

Åpningstider:

Mand-torsd 10-24

Fred-lørd 10-02

Søndag 13-24

Telefon 77 61 97 70

VELKOMMEN TIL

BOWLING & SQUASH

PÅ STAKKEVOLLVEIEN 49/51

Squash: Kun kr. 30 per ½ time per bane før 16 alle hverdager. Kr. 40 per ½ time 16-18 og 22-24 alle hverdager og hele lørdag og søndag

OBS: Nå også innendørs go-kartbane. Inngang gjennom Bowlinghall

Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

Biljard - flipper - air-hockey

Universitets-saksa

Syke blir sendt hjem

Syke innflytter-studenter møter stengte dører ved oslo-sykehusene. For å bli operert her må de ha akutte lidelser - og reisen til hjemstedskommunen må dekkes fra egen lomme. Løsningen kunne vært å gjøre flytting, men etter regelverket kan studentene ikke gjøre dette. (Universitas, Oslo)

Studentkro diskriminerer

På Blinderns lesesaler har det i den siste tiden blitt distribuert reklame for utestedet Studentkroa VIP's. Der lokket det med gratis øl på torsdager i oktober. Den eneste haken er at man må være av hunkjønn for å kunne nyte godt av tilbudet.

– Dette er en ulovlig forskjellsbehandling, sier Lars Christensen, førstekonsulent ved likestillingsombudets kontor. (Universitas, Oslo)

Åpner for kontroll av studentenes hjemmesider

Studentenes hjemmesider kan renses for innhold som ikke er tjenlig for NTNU. Informasjonsavdelingen ved NTNU vil trolig bli bevilget myndighet til å slette innhold på hjemmesider de ikke kan gå god for.

Utgangspunktet er at alt som NTNU ikke kan stå innfor, eller er tjent med, skal kunne fjernes fra alle hjemmesider. Dette kan skje selv om uttalelsene på hjemmesidene ikke direkte bryter med norsk lov.

(Under Dusken, Trondheim)

Selger siviløkonomer i stor stil

På universitetet diskuterer studentene om de skal knytte tettere bånd til næringslivet. På Norges Handelshøyskole er problemet å få plass til alle bedriftene som vil presentere seg. Norges Handelshøyskole Studentforening (NHHS) har et eget næringsutvalg. Deres fremste oppgave er å formidle kontakt mellom bedrifter som ønsker å presentere seg for rekruttere nye medarbeidere og studenter som er på jakt etter jobb. I høst har pågangen vært rekordstor, og de fleste som får jobb nå er ikke ferdige for til sommeren.

(Studvest, Bergen)

Tjener millioner på legater

Universitetet i Bergen forvalter 66 fond og legater til en verdi av drøye 74 millioner kroner. Avkastningen var i 1995 på 5,4 millioner. Bare rundt fire prosent av disse pengene utbetales som stipend til studentene.

(Studvest, Bergen)

Jenteoppør i Studentstyret

Ved forrige valg fikk 5 kvinner og 22 menn plass i studentstyret. Halvparten av studentene ved Universitetet i Tromsø er kvinner. Nå har jentene i studentstyret fått nok av denne diskrimineringen.

U Stig Fagernes

Trine Eskeland (SSF), Eidi Ann Hansen (ISV), Marianne Holst (Moderat), Solbjørg Marjala (ROSSA) og Anne Helene S. Tandberg (IMR) vil oppløse gubbeveldet. En av hovedgrunnene til at studentstyret ikke fungerer er nettopp den ujevne kjønnsfordelingen. Vi spurte jentene hva de mener med det.

Gutteklubben grei

– En håndfull erfarne studentpolitikere benytter studentstyret som sin egen private gutteklubb. De kan den politiske sjargongen, og opptar mesteparten av taletiden. Tempoet i replikkvekslingene er høyt, slik at mer uerfarne folk har vanskelig for å slippe til. Det å drive politikk er viktigere for dem en å få noe gjort. Enkelte av representantene er veldig glad i å høre sin egen stemme, sier Eidi Ann Hansen, og de bruker ofte unødvendig lang tid på sine innlegg. Det er ikke uvanlig at de forlater møtet etter at de har fått sagt sitt. Med dette viser de forakt overfor de andre representantene, og det er et tegn på at det er egne interesser og ikke studentenes interesser som blir ivaretatt. Enkelte av dem er både barnlige og langsinte, og hvis du finner på å stemme mot dem på gal sak kan de finne på å stemme mot sin egen overbevisning i saker du selv legger frem bare for å vise at de er sint på deg.

– Vi må få bort de guttene som sitter i studentstyret for å få anerkjennelse og prestisje. De som bruker studentstyret som springbrett til andre verv og som krydder til CV'en, legger Solbjørg Marjala til.

Partipolitikk

– Et annet problem som studentstyret har er det dårlige oppmøtet. Halvparten av representantene må være til stede for at styret skal være vedtaksdyktig. Det har ofte skjedd at vi må telle opp hvor mange vi er for å vite om vi er vedtaksdyktige eller ikke, sier Marianne Holst.

– Hvorfor vil folk sitte i studentstyret hvis de ikke møter opp? spør Eidi Ann Hansen oppgitt. I tillegg holder de ulike politiske fraksjonene møter før studentstyremøtene. På grunn av det dårlige oppmøtet kan sakene derfor ofte avgjøres på forhånd. Fraksjonsmøtene er ødeleggende for studentdemokratiet. Det er egentlig ikke store forskjeller i studentpolitikken. Arbeidsutvalget og de ulike komiteene får ikke gjort noe når studentstyret blir en partipolitisk arena, legger hun til. Disse organene ble opprettet for å arbeide praktisk med de vedtak studentstyret fatter, men mesteparten av tiden går med til møter og prat.

Vanskelig

– Det er ikke lett å være jente i studentstyret slik forholdene er i dag, spesielt siden vi er så få. Det er vanskelig å få slippe til med replikker og vanskelig å få gjennomslag for egne forslag. Når en jente har ordet foreslår hun at «kanskje vi skal gjøre det på denne måten?» mens en gutt i samme situasjon vil si «sånn er det og dermed basta!». Hvis du er bastant og jobber hardt med dine saker blir du sett på som en fremadstormende hurpe. Hvis du smiler og er beskjeden blir du beskyldt for å flørte med dem for at de



– En håndfull erfarne studentpolitikere benytter studentstyret som sin egen private gutteklubb, sier Eidi Ann Hansen
FOTO: LARS AKE ANDERSEN

skal stemme på dine forslag.

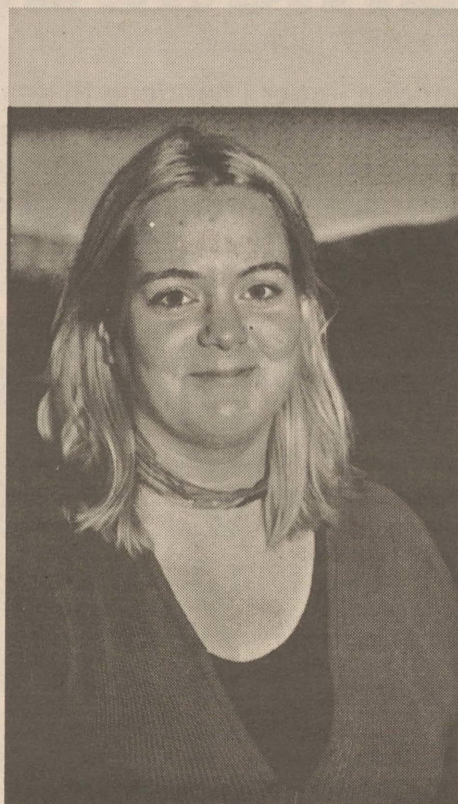
– Det er flere grunner til at vi har så få jenter i studentstyret, sier Anne H. S. Tandberg. For det første blir jentene ofte strøket av listene ved valget, og gutter blir kumulert. Det har også vært veldig få jenter på listene, og de står sjelden langt oppe. Problemet er at man er vant til menn i styrer og utvalg, og velger dem automatisk. Når noen foreslår en jente er ofte det første spørsmålet: «Står det noe sted at vi må ha kvinner der?», «er det kjønnskvoltering?». Dette er en tankegang vi må forandre på.

Bedre med jenter

– Studentstyret er studentenes øverste organ i Tromsø. I løpet av de 15 siste årene har vi hatt 2 kvinnelige ledere. På studentstyremøte i september fremmet Eidi Ann Hansen følgende forslag til vedtak: «Studentstyret bør gå aktivt inn for en jevnere kjønnsfordeling i SST». Det falt med 8 mot 5 stemmer. For utenforstående er det vanskelig å se hvordan man kan forsvare en slik nedstemning. Jentene i studentstyret vil forandre hele systemet, og mener den beste måten å få dette til på er et kvinnelig flertall i studentstyret.

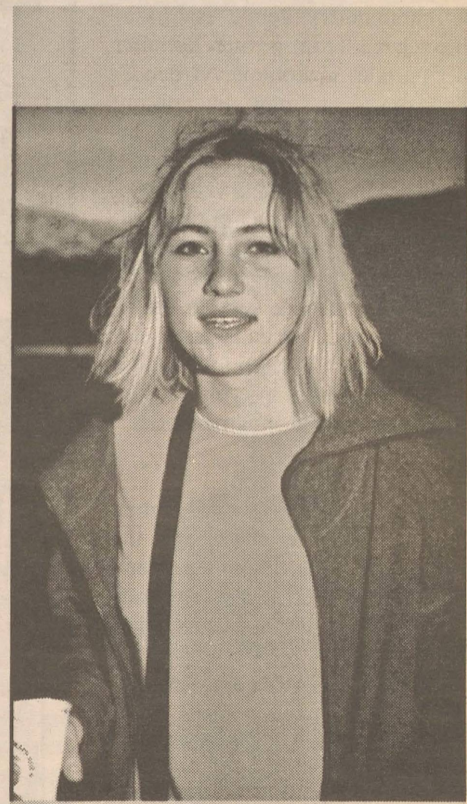
– Vi er sikker på at studentstyret vil fungere bedre hvis flere jenter kommer med. Vi jenter er mer pliktoppfylgende en gutter, har lettere for å samarbeide og føler et større ansvar for å få ting gjort. Oppmøteprosenten vil gå opp, og dermed vil vi få et bedre studentdemokrati. Samarbeidet mellom de ulike grupperingene vil bli bedre og mindre tid vil bli kastet bort på unyttig prat. Jentene vil jobbe for studentene i stedet for å fremme seg selv som person.

4.-8. november er det urnevalg til det nye studentstyret. Oppfordringen fra jentene i studentstyret er klar; kumuler jenter når du stemmer!



– Fraksjonsmøtene er ødeleggende for studentdemokratiet. På grunn av det dårlige oppmøtet kan sakene derfor ofte avgjøres på forhånd.

Marianne Holst



– Vi må få bort de guttene som sitter i studentstyret for å få anerkjennelse og prestisje. De som bruker studentstyret som springbrett til andre verv og som krydder til CV'en!

Solbjørg Marjala

Ottar på krigsstien

Nå blir det farlig å klype damene bak. Kvinnebevegelsen Ottar har dannet lokallag i Tromsø.

– Vi skal slå ned på all diskriminering av kvinner, sier det engasjerte styret.

U Marit Helene Stensen

– Ottar er en aktivistisk kvinnebevegelse som tar tak i det de ser som kvinneundertrykkende. Vi prøver likevel å komme oss litt over brenning av pomoblod og lenkegjenger, det er vi for gamle til, sier leder Trine Rogg.

Undertrykkelse i Tromsø

– Et eksempel på kvinneundertrykkelse her i Tromsø er den lille andelen av jenter som tar de høyeste gradene på universitetet. Dette til tross for at hele 60% av studenten på grunnfag er jenter. Dette skyldes i mange tilfeller at de er hjemme med små barn i motsetning til fedrene. Dette er noe vi kan gjøre noe med dersom det gies gratis barnehageplass til alle studentbarn. Dette er fullt gjennomførbart, for eksempel har de gratis barnehage tilbud til alle i Frankrike. Dette er et av hovedarbeidsområdene til Ottar lokalt. Heldigvis har vi ikke toppløsbare, bordeller og andre kvinneundertrykkende etablissement her i Tromsø, men kommer det på tale, så kommer vi ilende. Selv om vi er i mot slik bruk av kvinner må vi understreke at kvinnekroppen ikke må bli noe mytisk og rart. Man må kunne vise kropp. Det vi derimot er imot er en kommersiell utnyttelse av kvinnekroppen som et slags salgstriks. En annen kampsak både sentralt og lokalt er kampen for en fortsatt selvbestemt abort. Dette er av den aller største viktighet for kvinners kontroll over egen kropp, mener de.

Omvendt

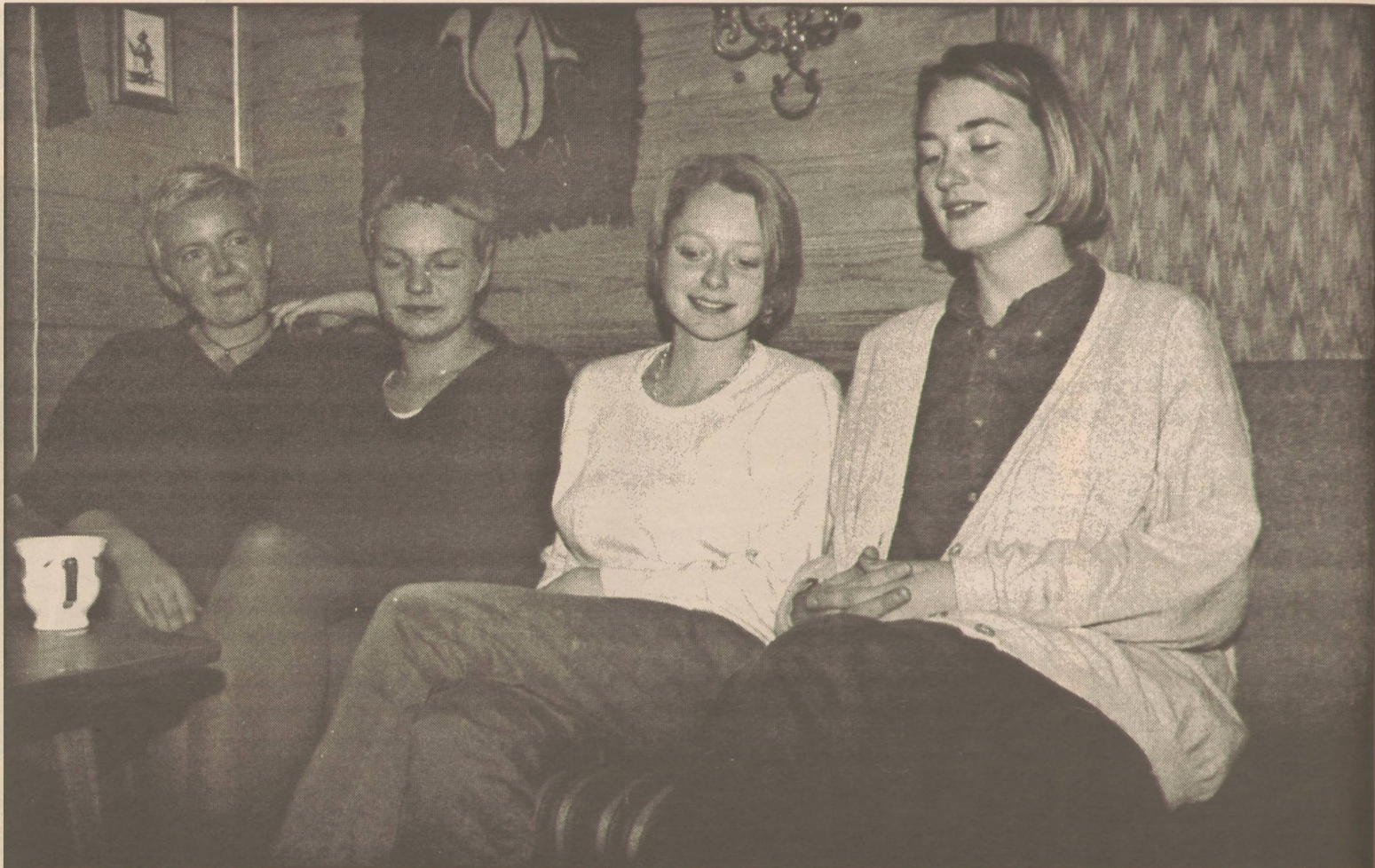
Ottar ønsker seg nye medlemmer, men opptakskriteriene stenger ute halvparten av befolkningen. Menn må nøye seg med å være betalende medlemmer uten møte og uttalerett.

– Derimot er vi veldig interessert i nye kvinnelige medlemmer med gode ideer til aksjoner og arbeidsområder. Og menn er mer enn velkommen til å betale støttekontingent, sier de velvillig.

Hvorfor Ottar?

Hvorfor de har valgt kvinnegruppa Ottar til navn er tydeligvis et spørsmål de har fått mange ganger.

– Det var egentlig en kvinne som kalte seg det. En av forkvinnene til kjønnskampen, Elise Ottesen Jensen, kalte seg Ottar. Hun startet blant annet RFSU og er en av de mest betydningsfulle personene i kvinnekampen. Derfor har vi kalt oss Ottar, sier de fire, av totalt syv styremedlemmene, som hadde møtt frem for intervju.



Styremedlemmene i Ottar (fra venstre) Ellen Grundvåg, Lissa Blomberg, leder Trine Rogg og Eldfrid Marjala.

FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Barnedødelighet i Nepal

– Fremtiden ligger i hendene til de unge, kom til Nepal, oppfordret professor Mrigendra Raj Pandey medisinerstudentene i Tromsø etter hans foredrag under NMFs Skråaften 15. oktober. Barnedødeligheten i Nepal er bortimot den største i verden.



Kardiologen professor Mrigendra Raj Pandey foreleste om barnedødeligheten i Nepal på MH.

FOTO: RAGNHILD EMBERLAND

U Marte Holmemo

Nepal er et relativt lite land som med sine 20 millioner innbyggere ligger mellom India og Tibet, og har et landskap som varierer fra fruktbare landbruksområder, jungel til alpint, deriblant Mount Everest. Selv om landets to religioner, hinduisme og buddhisme, fører til variasjoner i kultur, er fattigdommen stor over hele landet.

Samarbeide

Medisinerstudentene ved Universitetet i Tromsø har i flere år samarbeidet med helsevesenet i Nepal. De hadde nettopp besøk av den nepalske kardiologen prof. Mrigendra Raj Pandey, Han har tidligere vært hofflege, og for sine egne penger satt i gang et helseprosjekt for å minske barnedødeligheten i hjemlandet; «The Jumla community health program».

– Jumla er Nepals svar på Tromsø, mener professor Pandey. Landsbyen ligger i fjellområdene nordvest i landet. Det skiller seg likevel fra Tromsø på grunn av sin fattigdom og den store barnedødeligheten. I 1987 var 31,8% av barna døde før de nådde femårsalderen.

Skolering

I Nepal røyker 75% av kvinnene piper i forskjellige størrelser

og fasonger, og i mange områder brukes god matjord til å dyrke tobakksplanter. Før diare, og feilernæring er lungebetennelse og andre luftveissykdommer hovedårsak til den store dødeligheten hos barn. I tillegg til mødrenes tobakksrøking har de fleste boliger åpne ildsteder for varme og matlagning, noe som fører til et elendig innneklima. Pandey's prosjekt går i hovedsak ut på opplæring og skolering av lokalbefolkninga. Innbyggerne i Jumla har vært veldig positive fordi de har sett resultater etter kort tid. Det har likevel vært en del problemer i gjennomføringen, blant annet på grunn av dårlige transportmuligheter og mangel på strømkilder.

Felles ansvar

Etter gjennomføring av prosjektet var barnedødeligheten redusert til 24% i 1996. Landet hadde som mål å redusere barnedødeligheten ytterligere i regi av WHO, men Pandey sier man må innse at dette er for ambisiøst.

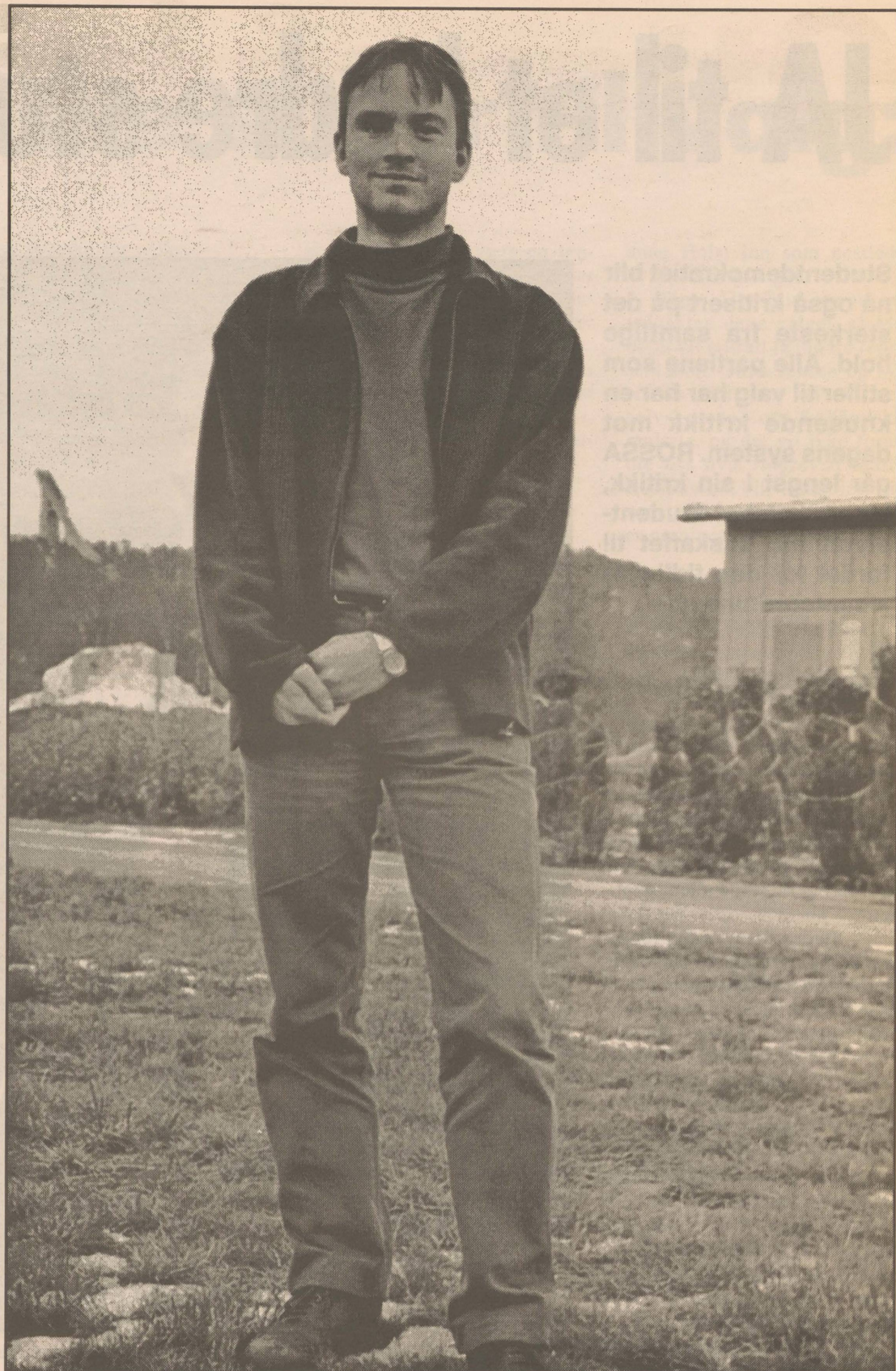
– Det er ingen vits å finne en syndebykk, vi må alle ta vår del av ansvaret og gjøre vårt beste framover. Det viktigste er samarbeid mellom frivillige organisasjoner og akademiske institusjoner, avslutter den nepalske kardiologen, og oppfordrer norske studenter å komme til Nepal for å gi en handsrekning.

– Venstre vil høyne stipendandelen til 50%, lover Geir Ove Ystmark.

FOTO: STIG FAGERNES

Vår mann på Tinget?

Geir Ove Ystmark er Venstres forslag til listetopp i Troms til stortingsvalget neste år. Dette forslaget er nå til behandling i lokallagene rundt om i fylket, men store endringer er lite sannsynlig. Når den endelige lista er klar i februar, står det en student fra Universitetet i Tromsø øverst.



U Stig Fagernes

Geir Ove Ystmark er 24 år og kommer fra Malm utenfor Steinkjer. Han flytta til Tromsø i 1990 for å studere, og holder nå på med sitt hovedfag i havbruksforvaltning ved NFH. Han har vært politisk aktiv i Unge Venstre siden 1985, og har hatt en rekke verv både lokalt og nasjonalt. Nå er han sekretær i Tromsø venstre. Han var president i Norges liberale studentforbund i 2 år, og har vært aktiv i studentpolitikken her i Tromsø siden han kom hit. Ikke et ubeskrevet blad politisk altså, men det er likevel en tøff og kanskje risikabel strategi Venstre her har lagt opp til. Vi spurte Ystmark om dette.

Godt kvalifisert

– Jeg tror ikke det er noe problem for Venstre i Troms å sette en ung, forholdsvis ukjent trønder på førsteplass. Har god tid på å profilere meg, og mener jeg er godt kvalifisert til en jobb på tinget. I lokalpolitikken må man ofte opptre som en klovn for å

bli kjent blandt folk flest. Har jobba mye i og med politikken i fylket, men et godt politisk arbeid bringer ikke pressa til døra di.

Problemer

Studentene har lenge vært misfornøyd med utdanningspolitikken i Norge. Blandt annet har stortinget vedtatt en stipendandel på 30% uten at det er tatt til følge. Arbeiderpartiet har også forsøkt å fjerne reisestøtten og studentmoderasjonen på båt, buss og tog. De vil også ha månedlige utbetalinger av studielånene for på den måten å tjene penger på å ha studentenes penger på bok.

Hva kan du gjøre for å bedre studentenes situasjon?

– Jeg er enig i at forholdet for studenter i Norge er dårlig sammenlignet med andre land. Hvis ungdommen kompetanse skal være et konkurransefortrinn internasjonalt må vi også gi dem et bedre utgangspunkt, og ikke sende dem ut i arbeidslivet som ferdigutdanna gjeldsslaver. Venstre vil høyne stipendandelen til 50%. Vi vil også endre husbanken slik at den blir en bank for alle som etablerer

seg for første gang, enten du vil bygge hus eller kjøpe deg en brukt leilighet.

Nødvendig kompetanse

– Studentenes valgfriet må forbedres. Den nye samordninga av universitetene her i landet betyr bare at du kan studere *hvor* du vil. Jeg mener det interessante for studentene er å få studere *hva* de vil. Såkalte åpne universitet betyr i realiteten at du kan velge om du vil studere sosiologi i Bergen, Oslo, Trondheim eller Tromsø. Det er mangel på leger, sykepleiere, lærere og ingeniører, men allikevel får mange som vil studere disse fagene ikke plass. Mye ressurser kastes bort på at folk studerer ting de ikke er interessert i bare for å samle poeng. Jeg vil øke opptakene på disse studiene slik at vi får folk med den kompetansen samfunnet trenger.

Sjanser?

Venstre må ha 9 prosent av stemmene i Troms hvis du skal inn på tinget. Er det sannsynlig at dere får så mange stemmer?

– Sjansen for det er absolutt tilstede. Venstre har en av de mest

stabile velgergruppene i fylket. Folk er skeptisk til Høyres frieri til Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiets maktarroganse, så fra disse to partiene tror jeg vi kan hente mange stemmer med en god valgkamp.

Nord-norske saker

Venstre har et klart budskap i saker som folk i Nord-Norge er opptatt av. Vi vil prioritere småbedriftene foran de store konsernene. Eldre og syke er en gruppe som må få det bedre. Situasjonen for etableringsgenerasjonen skal bedres. Vi er opptatt av å bedre personvernet. I tillegg til SV er vi det partiet som er mest opptatt av miljøvern, uten å være livredde for markedskreftene slik SV er. Oljefondet må bevares for generasjonene etter oss. De har også krav på disse pengene. Vi vil skatte forbruk som vi ønsker mindre av og ikke arbeid som vi ønsker mer av. Disse sakene må jeg presentere for velgerne.

Hvis jeg i tillegg klarer å profilere meg som en dyktig representant for unge, studenter og akademikere tror jeg det er fullt mulig å nå dette målet.



JA til et bedre studentdemokrati

Studentdemokratiet blir nå også kritisert på det sterkeste fra samtlige hold. Alle partiene som stiller til valg har en knusende kritikk mot dagens system. ROSSA går lengst i sin kritikk, og ser helst at Studentstyret blir avskaffet til fordel for den tidligere allmøteordningen.

U Per Steinar Moen

Utopia inviterte til en uformell listetoppdebatt, og samtlige lister stilte opp – med unntak av SEL. Om disse listene på programmet synes uenige i det meste, så var de iallfall klar i sin vurdering av studentdemokratiet.

– Studentdemokratiet fungerer dårlig. Det finnes mange møteplagere, spesielt menn, som når de ikke når opp på de politiske listene, fortsetter sin karriere på instituttene. På denne måten får vi flere som aldri blir ferdig i studentdemokratiet, mener ROSSAs førstekandidat Solbjørg Marjala.

Både Studentvenstrelaget med Sigmund Holstad i spissen, Moderat med Stian Jensen på topp og Sosialdemokratisk studentforbund (SSF) representert med Trine Eskeland er enig med bildet ROSSA tegner.

Men det er store uenigheter på hvordan man skal helbrede disse sykdomstegnene ved studentdemokratiet.

– Det er viktig med et bredt samarbeid på tvers av de politiske barriererne, sier Stian Jensen fra Moderat, og sikter til den knivinga mellom de forskjellige politiske fraksjonene innad i Studentstyret.

– Problemet er at knivinga ikke går på parti; men på personene. Det finnes alt for mange karrieremakere som bare er ute etter å mele sin egen kake, hevder Marjala i ROSSA.

Instituttene

Hovedspørsmålet er likevel hvem som skal ha makten i Studentstyret, og i hvilken grad instituttsrepresentantene skal ha flertall eller ikke.

– Studentvenstrelaget kommer til å fremme forslag om at instituttsdelen av Studentstyret skal økes. Det skal fungere som et slags tillitsvalgsapparat, hvor representantene velges fra instituttene. På denne måten tror jeg vi får best representativitet, hevder Sigmund Holstad.

SSF er helt enig:

– Det blir mer demokrati, og mindre politiske barrierer, for-



På tide med samarbeid: Samtlige av listetoppene er svært misfornøyd med studentdemokratiet, og maner til samarbeid og forståelse på tvers av partigrensene. FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

klarer Trine Eskeland.

Moderat liste stiller seg således ganske i midten.

– Vi er uenig i ROSSAs forslag om allmøte. Da vil vi oppleve at enkelte grupper kupper møtet. Og allerede i dag har instituttene flertall i Studentstyret med 13 mot 12. Det beste må være å forbedre dagens system, sier Stian Jensen.

Hovedsakene

– Den holdningen Studentstyret har til rekruteringen av flere jenter til studentpolitikken er ikke akseptabel. Derfor stiller vi fire jenter på de fire øverste plassene. Jeg håper at disse kan skape et mye bedre og ærligere politisk miljø enn hva som er idag, er ifølge Solbjørg Marjala ROSSAs hovedpunkt.

Også SSF vil gjøre noe med studentdemokratiet.

– Vi vil gjennom holdningsarbeid skape en oppslutning om studentdemokratiet; gi studentene en mulighet til å påvirke og si fra når dem vil, sier Trine Eskeland.

– Moderat vil prioritere vel-

ferdshus framfor idrettshall, og i tillegg vil lette den økonomiske situasjonen for studentene ved å videreføre rabattsystemet og jobbe for rimeligere bussreiser, sier Stian Jensen.

– Hvis vi absolutt skal velge mellom hva vi vil ha først av velferdshus eller idrettshall, så vil vi velge idrettshall. Dette prosjektet har vi jobbet med i mange år, og nå er vi veldig nær en løsning. I tillegg vil vi jobbe for at studentkortet til Tromsbuss fortsatt vil være en realitet, og dessuten vil vi at studentene skal få se mer av semesteravgiftspengene. I tillegg er rekruttering overfor realfagene en meget viktig sak som er prinsipielt viktig å jobbe for, sier Sigmund Holstad i Studentvenstrelaget.

Brukerstyring

I hvilken grad skal studentdemokratiet ha makt over Student-samskipnaden i Tromsø (SiTø) er også et aktuelt problemområde.

– Vi er for brukerstyring av samskipnaden, men vi er også

opptatt av at det skal skje for-svarlig. Det er ganske turbulente forhold i SiTø for tiden med innlemminga av Høyskolen, og akkurat nå tror jeg at full brukerstyring vil skade samskipnaden. Vi vil heller ha en trinnsvis overgang i full samråd med Høyskolen etter hvert, sier Studentvenstrelagets representant Sigmund Holstad.

SSF er enig i at brukerstyring ikke kan settes inn fra og med 1. januar neste år, men vil se på ulike modeller av brukerstyring.

– Det må gå over tid, sier Trine Eskeland.

Moderat liste er mer krass, og skulle ønske at brukerstyring kunne blitt inntruffet med en gang.

– Hadde det vært de rette personene i systemet, så kunne vi ha gjort det med en gang. Men nå er det ikke mulig, fast-lår Moderat.

Studenthus

Som ved forrige valgkamp, er studenthuset fortsatt en viktig sak. Og her skiller ROSSA seg

ut.

– Vi vil ha et studenthus i byen, hvor både universitetsstudenter, høyskolestudenter og byens ungdommer kan møtes. Studentene må bli mer integrert i lokalmiljøet, sier Solbjørg Marjala.

– Der er vi i SSF helt uenig. Det er viktig å skape et miljø rundt studiestedet, slik at studentene som vil kan være her hele dagen. Vi trenger et sted hvor vi studenter kan føle oss hjemme, sier SSF.

– I tillegg er det viktig at vi satser på at studentboligene bygges i nærheten av universitetsområdene. Da blir tjenestene lettere tilgjengelig for studentene, betyr Sigmund Holstad i Studentvenstrelaget.

Uenighetene til tross, på et område er de alle enige: De skal få til et bedre samarbeid på tvers av partigrensene for å sikre en mer demokratisk og ansvarlig studentpolitikk.

— og disse stiller til valg:

studentvalg '96

- Fra den 4. til 8. november blir det avholdt urnevalg på representanter til Studentstyret.
- Ut av Studentstyrets 25 representanter, blir 12 valgt direkte fra såkalte politiske lister. Resten blir valgt via instituttene. De resterende 13 omfattes således ikke av dette urnevalget.
- Representantene velges heretter i ett kalenderår, fra og med 1. januar.

SEL

Representanter i Studentstyret: Ingen

Ved forrige valg presenterte SEL seg som partiet ingen kunne ta på alvor. Likevel med målsetninger som å devaluere krona og innføre minst en McDonald's restaurant i Hovedgården klarte de å kapre 31 stemmer av 606 tilsammen. Det er flere faktorer som tyder på at SEL vil øke sin oppslutning denne gangen, og muligens få inn kandidater i Studentstyret:

Morsomme og usakelige delene av programmet deres er fjernet, og det gjør nok SEL litt

mer spiselig for andre.

REMA (Realistenes matnyttige alternativ) stiller ikke til valg. Kandidatene fra SEL er hovedsakelig fra IMR (Institutt for realfag), og det er grunn til å tro at en del stemmer fra REMA vil bli overført til SEL.

Dessuten stiller SEL med hele 31 kandidater, identisk med antall stemmer de fikk ved forrige valg. Det skal godt gjøres om SEL ikke klarer å få flere stemmer dette valget.

Tips: Førstekandidat Pål D. Ekran må bekoste seg tittelen Studenstyremedlem fra og med 1. januar, og det vil ikke komme som noen overraskelser hvis SEL klarer å få inn to av tolv politisk valgte representanter heller.

ROSSA

Representanter i Studentstyret: Solbjørg Marjala, Petter Finstad og Kristian Wengen.

Selv med tre studentstyreprerentanter ved forrige valg klarer ROSSA aldri å få noen inn i Arbeidsutvalget (AU). Det kan være årsaken til at ROSSA nok har vært relativ anonym dette semesteret.

Kandidatlisten er på mange måter overraskende. De fire øverste kandidatene er kvinner, og dette skal motvirke stryking av kvinnelige listekandidater

slik som det har vært en tendens til tidligere. Dessuten er tidligere studentstyreleder Kristian Wengen så godt som ute av Studentstyret på en 19. plass.

Tips: Mye skal gå galt hvis ikke ROSSA kommer inn med tre kvinnelige representanter, med Solbjørg Marjala som mulig studentstyreleder kandidat.

SSF

Representanter i Studentstyret: Kenneth Lindberget og Roger Jørgensen

SSF bygger på den demokratiske sosialismens prinsipper, og selvfølgelig også en del av arbeiderbevegelsen i Norge, og er et alternativ for sosialister litt til høyre for ROSSA.

Tips: Neppe noen særlig forandring fra forrige semester, så Trine Eskeland og Roger Jørgensen ser ut til å havne i Studentstyret.

Moderat liste

Representanter i Studentstyret: Nils K. Bakke, Marianne Holst og Martin Rasmussen.

Moderatene fikk mest stemmer ved forrige valg, og fikk like mange representanter som ROSSA. I tillegg klarte de å få Mari-

anne Holst inn som nestleder av Arbeidsutvalget.

Tips: Det blir neppe noe valgskred dette valget, så Moderat vil iallfall få inn tre representanter. Stian Jensen og Marianne Holst er vel nærmest selvsikre som forhåndskumulerte, og det vil ikke forundre oss hvis ringreven Martin Rasmussen blir kumulert inn som tredjemann, selv om han er nominert på 7. plass.

Studentvenstrelag

Representanter i Studentstyret: Sigmund Holstad og Kim-Freddy Thommesen.

Studentvenstrelaget ble valgets store vinner forrige semester. I tillegg ble som kjent Sigmund Holstad valgt som studentstyreleder. Dette har ført til at venstrelaget har fått stor innflytelse på Studentstyret dette semesteret, og de har all grunn til å være fornøyd med sin egen situasjon.

Tips: Studentvenstrelaget har virkelig fått profilert seg gjennom studentstyreleder Sigmund Holstad dette semesteret; og en slik profilering kan slå begge veier. Likevel tror vi at dem holder sine to representanter, og at Holstad får en mulighet til gjenvalg som studentstyreleder.

Studentstyret ga 25.000 til radioen

Studentradioen mottok 25.000 kroner av Studentstyret (Sst) for å kunne opprette et aksjeselskap og søke om konsesjon. Samtidig ga representantene i Sst SiTø en smekk over fingrene.

U Ola Bratlie

Studentstyret (Sst) vedtok å bruke de hardeste virkemidler de har tilgjengelig ovenfor SiTø i saken om Studentradioen. De brukte ordlyden «Studentstyret pålegger SiTø...» i vedtaket som ble fattet. Selv om SiTø ikke er bundet av dette så skal det mye til for at de ignorerer dette signalet. I forrige nummer av Utopia sa daglig leder i Studentradioen, Endre Daniloff, at SiTø hadde gått i mot studentene da de valgte å ikke ta ansvar for en ny konsesjonssøknad for Studentradioen.

Korreks

Nå må SiTø trekke vedtaket sitt tilbake eller gå på kollisjonskurs med Sst. Dette må karakteriseres som en skarp korreks for de tre studentrepresentantene i SiTø.

På samme møtet bevilget Sst, etter forslag fra Daniloff, 25.000 kroner til Studentradioen for å kunne starte et aksjeselskap.

Byradio

Hensikten er å bevilge midler slik at man kan

danne et selvstendig aksjeselskap som kan overta søknaden om konsesjon for Studentradioen. Dette er imidlertid avhengig at man får en avklaring på gjeldsspørsmålet innen nyttår, og nå som Sst har pålagt SiTø å slette gjelda ser det lyst ut for dette. Det nye selskapet vil ikke få noe med Studentradioen å gjøre før tidligst etter nyttår. Deretter vil den eller de eventuelle interessent(e) bestemme hvilken profilering den nye radioen vil få. Men det er tvilsomt om en investor eller et privat selskap vil ha interesse av å drive en rein studentradio. Det er nok mer sannsynlig at nok en «byradio» ser dagens lys.

Studentsendetid

Midlene som Sst vedtok å bevilge vil ikke gå tapt dersom ikke gjeldsspørsmålet ikke blir avklart innen nyttår. Sst risikerer imidlertid å tape de 6000 kronene av beløpet som Brønnoysundregisteret tar i gebyr for opprettelse av aksjeselskapet. Derimot vil Sst ha en mulighet for å kunne tjene penger ved et salg, eventuelt være i stand til å forhandle seg frem til en avtale om studentsendetid i en eventuell ny radio.

Endre Daniloff er i ferd med å trekke ut kontakten på Studentradioen, og plugge inn en ny byradio.

FOTO: OLA BRATLIE

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. Konsulentene har taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretagen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (inngang på yttersiden av bygget).

Trefftid 10-14 hver dag. Klokken 13-14 har kontorene åpen konsultasjon.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fåes hos Studentenes Sosialtjeneste.

Psykolog: Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste om muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon, Jill-I. Larsen Tlf: 77 64 53 23

Erfarne aerobicstudenter søkes

Studio 7 driver i dag Tromsøs største aerobicstudio. Salen rommer 40 utøvere, og er utstyrt med step'er, vekter og tubes. Aerobictilbudet er variert - med 27 timer i uka fordelt på 10 instruktører.

Vi søker aerobicinstruktører med praktisk erfaring og relevant teoretisk utdanning for fast ansettelse, samt vikartimer.

Søknadsfrist: 10.11.96

Søknad sendes: Studio 7

v/L. Dreiem
W. Churchills vei 85
9014 Tromsø.

EDITOR

The International Students Union (ISU) is an organisation for all students from abroad. We organize students for social and political purposes at the universities of Oslo, Bergen, Trondheim and Tromsø and at the College at Ås.

For our newly started magazine «The International Student» we are now looking for an

EDITOR

The editor will have full responsibility over the magazine within the the frames which ISU arrange.

Responsibilities:

- write articles
- assemble local writers and collect articles from them
- lay-out, printing and distribution
- economic responsibility, including reports, budget and accounts, and applying for funds.

Qualifications:

- some journalistic experience
- international student
- good command of the english language; and of the Norwegian will be an advantage
- communication skills
- computer skills

The period of the editor is one year. The first magazine should be published at the end of November. The deadline for applying is November 6th. For further information call ISU-national at 22044962 or 22188802 and talk to Peter or Tore.

HAR DU MISTET NOEN SOM STO DEG NÆR?

Studenter rammes også av tap og sorg. Dette er en belastning i hverdagen. Studiene kan gå i stå, konsentrasjonen blir borte. Eller du føler deg tom og uten livsgnist. Det er viktig å dele sorgen med andre for å komme videre med sin egen sorgprosess.

Studentpresten og sosialtjenesten inviterer til å delta i **GRUPPE OM DET Å VÆRE I SORG**. Grappa skal bestå av 6 - 8 studenter under ledelse av psykolog og prest, og møtes ca. hver 14. dag. Vi regner med å starte i første halvdel av november.

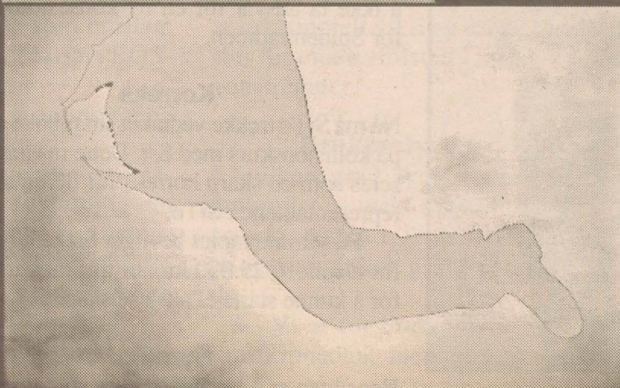
Ønsker du å være med i gruppa eller få nærmere opplysninger: ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste v/Dorrit Rosenkrantz, tlf. 776-44595 eller studentprest Tor Stranda, tlf. 776-44097.

Utopia

TRENGER DEG.

Du kan brukes som:

- Tegner
- Deskmedarbeider
- Journalist
- Fotograf



Utopia



Valg av Studentrepresentanter til
Univrsitetsstyret
og styret i Studentsamskipnaden.
01.01.97 - 31.12.97
Kandidatur og valgmøte

Studentstyret skal i møte den 21. november velge 2 studentrepresentanter til Universitetets styre. Alle registrerte studenter kan stille til dette valget. Kandidaturet må meldes 1/2 time før valget. Det praktiseres kjønnskvotering ved valget, slik at det skal velges en av hvert kjønn. Det skal også velges 3 rangerte vararepresentanter.

I samme møte skal det velges 3 studentrepresentanter til Studentsamskipnadens styre, med 3 vararepresentanter.

Møtet starter klokken 16.15. Møtestedkunngjøres ved oppslag. Det vil også avholdes et kandidatmøte for begge valgene. Dato og sted for dette er ikke fastsatt.

For nærmere opplysninger kontakt Studentstyrets arbeidsutvalg, 77 64 42 02 - Administrasjonsbygget.

Vi har bøkene og materiellet du trenger.

KONTAKT VÅR FAGBOKAVDELING I 2. ETASJE.

Åpningstider:

Mandag - onsdag - fredag
09⁰⁰ - 16⁰⁰

Torsdag 09⁰⁰ - 19⁰⁰

Lørdag 10⁰⁰ - 14⁰⁰

VI SENDER DET DU MÅTTE TRENGE
OM DU IKKE KAN BESØKE OSS

VELKOMMEN TIL SJØGATA 31/33 -2. etg.
SPESIELL SERVICE FÅR DU HOS OSS.

Centrum * Libris

Bok og papirhandelen i Sjøgata
Postboks 533, 9001 Tromsø



telefonnr: 77 68 35 40
telexnr: 77 68 53 01

Studentrabatt i Tromsø

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt i perioden 15.08.96 til 15.08.97 mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift.

For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Se egen folder utlagt på instituttene og på TSI-kontoret for nærmere informasjon om rabattene.

Café DOMUS
Domusgården,
andre etage
tlf: 77 66 67 70

T.R.E.N.I.N.G.S.T.Ø.Y.E.T
Bankgata 1
Bak SAS-hotellet
Tlf: 77 65 88 18

Chr. Hansen 18.10.97
Fr. Langesgate 22, tlf: 77 68 56 56

POULSSON
INTERIØRTEKSTIL
Veitasenteret
Tlf: 77 68 04 33

Hotell Nord
Parkgata 4
77 68 31 59

Platebaren
STØRST I COMPACT-DISC
Storgata 110, tlf: 77 65 53 56

Skinnmester'n
Veita, tlf: 77 61 25 10

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3, tlf: 77 68 26 55

INTERSPORT
- Sjøgata 13, tlf: 77 68 02 90
- Storgata 91, tlf: 77 68 36 68
- Polarsenteret, tlf: 77 60 71 10
- Veitasenteret, tlf: 77 68 36 68

I.AUSTAD AS
Austadbygget, Sjøgata 13
Tlf: 77 68 45 51

NordiX Data AS
Stakkevollveien 15
tlf: 77 61 01 06

BRILLE huset
Storgata 92, tlf: 77 68 21 43

Storgata 58
tlf: 77 68 67 83



Jensens Sko
EURO SKO
Torgcentret - Storgata 79
Tlf: 77 68 15 63

Britt's BOUTIQUE
Storgata 89
ved siden av Sportshuset
Tlf: 77 68 41 00

J.M. HANSEN AS
Storgt. 52/56 - Telefon 77 66 55 00 - 9008 Tromsø
expert Elektromarked

GJENSIDIGE Nord
Storgata 92, tlf: 77 62 34 00

NEUMANN BYGG
EN VIRKSOMHET I RIEBER & SØN ASA
DET KOMPLETTE BYGGMERKED - GRATIS UTLAN AV TILHENGER
Stakkevollvn. 15 - Tromsø
Tlf. 77 65 72 33, e. kl. 16: 77 65 77 85

Søndre Tollbugate
Tlf: 77 68 82 88



Peppi's PIZZA
Stortorget 2
tlf: 77 61 11 66

Hekle Kroken!
Skippergt. 6
Telefon 77 68 17 87



TusenFryd
Plantesenter
Polarsenteret, tlf: 77 67 39 70

Ansvarlig for studentrabatt i Tromsø er
Tromsøstudentenes Idrettslag, TSI.
Kontoradresse: Hovedgården, UiTø,
9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79 faks: 77 67 60 25

Lett match for TSI

Det ble ingen vanskelig kamp for hjemmelaget i sesongåpningen mot et svakt Bardufoss lag foran bare 4 tilskuere i Stakkevollhallen lørdag ettermiddag.

U Sondre Knutsen

TSI guttene tok føringen helt fra start, anført av en meget opplagt Martin Maisenhølder. Han viste seg etterhvert skulle bli et meritt for Bardufoss forsvaret med sin hurtighet. Han ble kampens store spiller og toppscorer med sine 11 mål. Martin med erfaring fra 2.divisjonsspill med Alta vil vise seg å bli en viktig brikke for TSI i kommende sesong.

God hjelp

Martin fikk for øvrig svært god hjelp av de andre TSI guttene. I det hele og store så viste alle TSI guttene stor innsats og gode ferdigheter. Vi kan nevne at ving-spiller Jens Watne skapte stor frustrasjon hos Bardufoss keeperen med sine 7 mål, derav de fleste som lobb over keeper. Strekkspillerne Ole Håkon Haraldsen og Terje Steffenakk evne til å motivere de andre spillerne i forsvar var svært viktig for hjemmelaget. Keeper Kurt Steffenakk spilte en meget god kamp, han hadde noen fantomredninger i kjent Frode Sheie stil. Øystein Grimstad scoret 7 mål, han viste

at både styrke og spenst er gode egenskaper i håndball.

Sterke på kontringer

I første omgang ble bortelaget kontret i senk av et hardt arbeidende hjemmelag. Etter 20 minutter ut i første omgang var kampen i realiteten avgjort. For da hadde det nesten gått 10 minutter siden Bardufoss guttene hadde fått ballen bak en dyktig Kurt Steffenakk i TSI målet. I denne perioden viste hjemmelaget fin kombinasjon av godt forsvarsspill og sterkt kontringshåndball. Etter det ble det gjort en del bytter hos TSI, som beviste at hjemmelaget har et gjennomsnittlig sterkt stall som kan utfylle alle plasser på banen. Første omgang endte 20-9.

Kontrollerte

Tempoet sank litt i andre omgang, det gikk nesten 4 minutter før første scoring kom. Det så ut at hjemmelaget kontrollerte kampen, og eksperimenterte litt med tanke på en tøffere motstander. For et svakt Bardufoss lag var ingen målestokk for TSI guttene. Bortelagets spillere var uinspirert og mer opptatt av å kritisere dom-



TSI håndball ydmyket Bardufoss i Stakkevollhallen.

FOTO: OLA BRATLE

merne Tore Amundsen og Roy Svartsund som for øvrig gjorde en meget god jobb.

Hardere motstand

Hjemmelaget får sikkert tøffere motstand når de neste hjemmekamp tar imot THK 91.

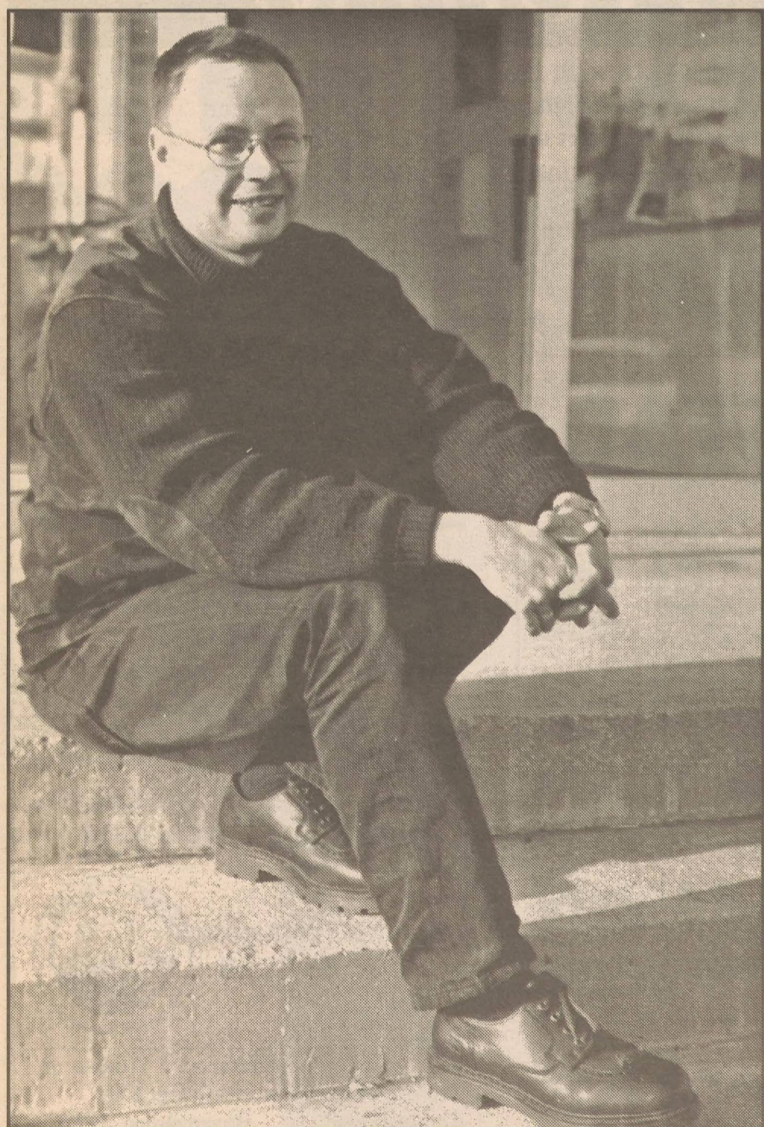
Alle som ønsker å se god

håndball kan ta turen til Stakkevollhallen onsdag 4. desember for å støtte guttene mot 2.divisjon neste sesong.

Trenger flere

TSI guttene trenger flere ivrige håndballspillere. I Dag er det bare 10-15 faste spillere, og noen

vil forsvinne etter hvert. Så har du spilt håndball før så ta turen innom Tromsøhallen tirsdag 15.00-16.30 og fredag 15.00-16.00, på TSI treninger. Alle blir tatt godt imot så ikke tvil dersom lysten til å spille håndball er stor.



– Man skal ikke kaste stein i glasshus, sier Geir Jarle Voldmo.

FOTO: ELIN FØRSUND

Desinformasjon og begrepsforvirring

Universitetsstyrerepresentant Geir Ove Ystmark må lære seg å lese skikkelig før han går ut og kritiserer forhandlingsutvalget for sammenslåingen av samskipnaden, mener Geir Jarle Voldmo.

U Marit Helene Stensen

Studentrepresentanten i SiTø (Studentsamskipnaden) Geir Jarle Voldmo mener at Ystmark skyter langt over mål med sin kritikk av forslaget til forhandlingsutvalget.

Lær deg å lese

– Først og fremst er det en del begrepsforvirring ute og går. For det første er en turbostudent, som

Ystmark beskylder oss for å forlange, en som fullfører studiet under normert tid. Det har aldri vært nevnt av oss. Enda verre er det at han hevder at folk som ikke har normert studietid ikke får boliger i samskipnadene.

Ikke nytt

Dette er ikke riktig, det vi har foreslått at er at man ikke får bo i boligene lenger enn normert studietid. Dette er ikke noe fundamentalt nytt fra det som står i det gamle reglementet. I tillegg kan man nå som før søke om utsettelse i særlige tilfeller. Så jeg skjønner ikke hva det er Studentstyret, hvor Ystmark er med, bråker for. En annen ting jeg ikke skjønner er hvor Ystmark har ideen om at man må begynne direkte på studiene fra.

Desinformasjon

Normert studietid har da ingenting å gjøre med når man begynner å studere. Nei, Ystmark må

lære seg å lese før han går ut og kritiserer et forslag på punkt som ikke er substansielt forskjellig fra det gamle reglementet, og spre desinformasjon, mener Voldmo.

Gammelstalinisme

Voldmo reagerer sterkt på at Ystmark angivelig later til å ha monopol på den eneste rette ideologien på universitetet.

– Slike uttalelser skremmer meg, det er ingen gitt sannhet for en rett og gal ideologi. Dette smaker av gammelstalinisme. Dersom det er slik at vi legger oss flat for det han kaller Hernes' ide om den såkalte turbostudenten, hvorfor har ikke studentstyret klart å forhindre innstramma i tiden på å ta hovedfag og veiledning på mange fag. Dette er noe universitetsstyret har makt til å gjøre noe med, istedenfor å henge seg opp i dette.

Man skal ikke kaste stein når man sitter i glasshus, avslutter Voldmo.

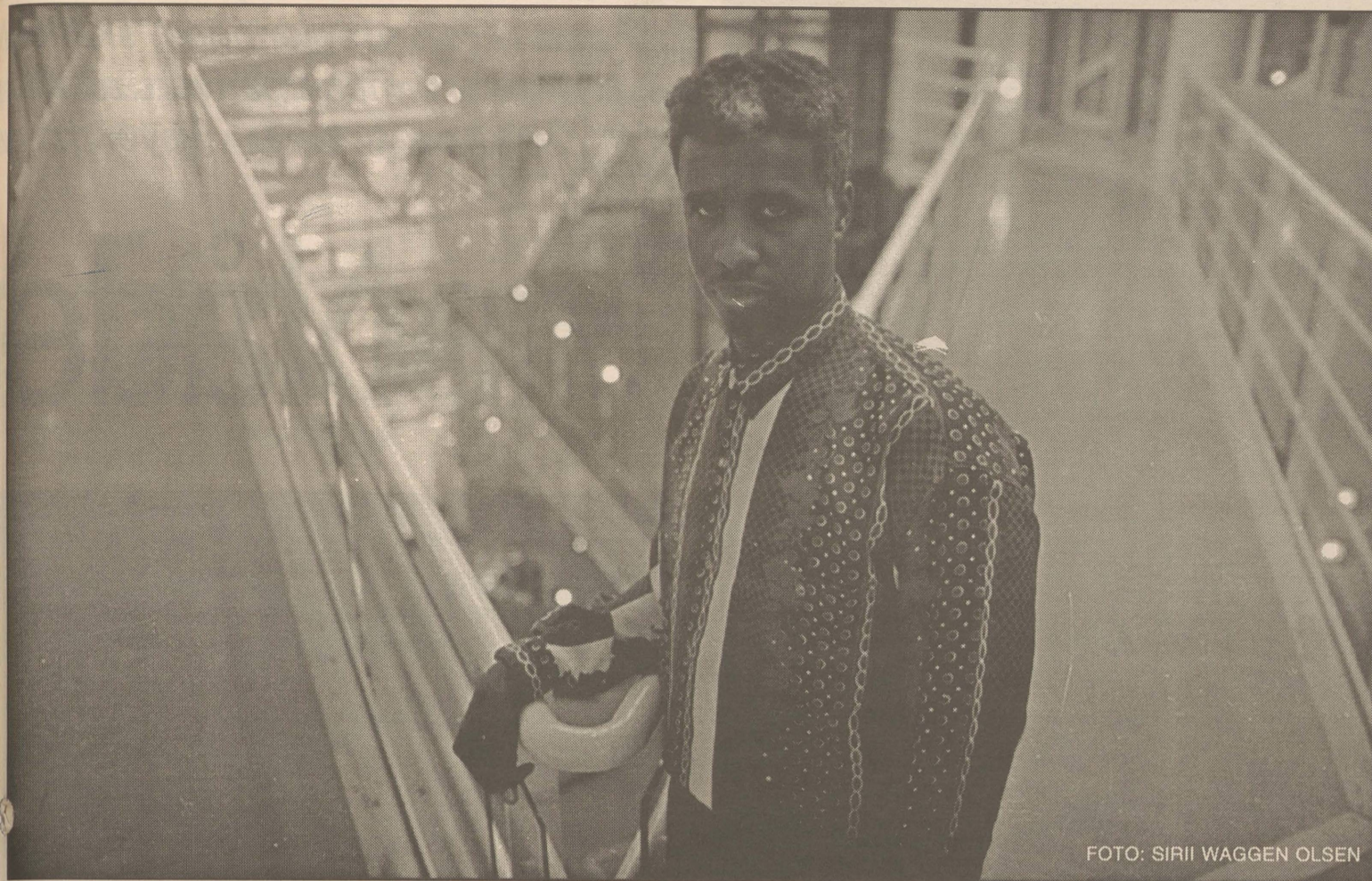


FOTO: SIRII WAGGEN OLSEN

Engasjement ønskes

Hvor er engasjementet om dagens situasjon i Somalia blant studentene, spør den somaliske doktorgradstudenten Musse M. Ali. Han ønsker å vise at en somalier ikke bare er en småkriminell mørkhudet innvandrer som mottar sosialstøtte. Blant

U Siri Vaggen Olsen

Musse M. Ali kom til Norge i 1988. I 1990 var han den første somaliske studenten ved Universitetet i Tromsø.

Nå jobber han med doktorgrad innen temaet marine fosforlibider, og regner med å avslutte studiene i år 2000. Musse ønsker via Utopia å gjøre oss mer oppmerksom på situasjonen i hans hjemland Somalia. Han vil også endre en del oppfatninger som verserer rundt innvandrere fra Somalia.

Krig
Somalia er et land i Øst-Afrika hvor det de siste 10 årene har vært borgerkrig og mye vanskeligheter. I løpet av denne perioden har det ikke vært noen skolegang. Landet er preget av politisk ustabilitet og sosialt sammenbrudd. Som en følge av dette har mange måtte flykte til utlandet. Bare i Norge er det ett sted mellom 5000 til 6000 somaliere. I Tromsø bor det nå rundt 200 somaliere, og ti til tolv av disse er nå studenter ved universitetet. Den somaliske innvandrergruppen er den største i

de somaliske innvandrerne er det også ressurssterke personer som har familie, som jobber eller studerer.

– Vi fortjener å bli hørt!

Tromsø etter den Bosniske gruppen.

Vil hjem

– Vi som har oppnådd en del jobberfaring, har utdannet oss og fått en del skolegang ønsker å dra tilbake til Somalia når det er oppnådd politisk stabilitet der, sier Musse.

– For å oppnå politisk stabilitet vil vi prøve å jobbe med det fra Norge, fra og med i dag. Vi må engasjere oss for å opprette et nettverk som kan finne løsninger på situasjonen i Somalia. Gjør vi det nå, vil vi være forbe-

redt på å reise hjem når anledningen byr seg.

Feilaktig fremstilling

– Det er mye feilaktig fremstilling av oss somaliere i Norge. Det meste er fremstilt av politikere og i medier via statistikker som bare tar for seg den ene delen av innvandrerne, sier Musse M. Ali.

– Politikere snakker om oss som en gruppe, men de konsentrerer seg om de «mørk hull», om de som ikke har jobb, narkomane og sosialklienter. Dette gjelder ikke alle oss fra Somalia. Det er flere familier med små barn, folk

som jobber og studerer. Men på grunn av den fremstillingen som er gitt, så har de aller fleste allereide en oppfatning av oss som en byrde for det norske samfunn. Det er dette synet jeg skulle ønske var annerledes, sier Musse.

Ingen vil høre

– Det problemet vi nå har er at dersom vi prøver å nå fram med våre synspunkter så er det ingen som vil høre på oss. Vi får ikke si det vi mener når folk bare har det negative bildet av oss. For å få folk til å høre på oss, så må vi først gjøre dem oppmerksom på at det også finnes ressurssterke personer blant de somaliske innvandrerne. Vi må gi dem et mer balansert bilde av den somaliske innvandrergruppen. Vi er ikke bare en byrde! Det er for lite oppmerksomhet rundt den positive gruppen, sier Musse tydelig engasjert.

Studenter engasjerer

Musse tror at en måte å få folk til å høre på hva han og andre somaliere har å si, er å gjøre det via studenter.

– Studentene er de som engasjerer samfunnet både politisk og sosialt, mener Musse. Et eksempel på dette var under apartheid regimet i Sør-Afrika. Da var studentene engasjerte og det ga resultater. «Slett U-Landsgjelda» er ett annet eksempel på en sak hvor studenter er sterkt engasjert. Jeg lurer på hvor engasjementet om Somalia er blant studentene, spør Musse.

– Jeg ønsker at studentstyret og studentsamfunnet skal engasjere seg om vår situasjon.

Målsetninger

– Mine ønsker kan settes opp på tre punkter, forteller Musse.

– I første omgang må vi endre det feilaktige synspunktet mange har til den somaliske innvandrer i Norge, for så kanskje lettere å bli hørt. Når dette er oppnådd kan vi inngå en diskusjon hvor vi blant annet kan prøve å finne ut hvordan den norske myndigheten kan sette dagslys på det somaliske spørsmål. Vi ønsker også å komme i kontakt med studentmiljøet i Tromsø hvor vi blir invitert til å delta på politiske diskusjoner.

English summary

By: Magnus Clough

Sst's economic situation

At the Student council-meeting the 24th of October, the main focus was on the economic situation. In order to help improve the economic prospects, the Sst decided to abolish the position of secretary of the or-

ganisation from the end of this year. The present secretary of the organisation Gisle Johansen said that he's relieved that steps are been taken to correct Sst's financial problems, but emphasises that he himself wanted to resign, but was afraid that some might consider this a denial of responsibility.

However, he doesn't believe that abolishing the post of secretary will solve the Sst's financial problems.

Better student-democracy

The student democracy at the university is now being criticised. All the political parties running for office at the upco-

ming election strongly criticise the current system. Among these critics is ROSSA, who claims that the university would be better of reverting back to the old system, which consisted mainly of public meetings.

Misunderstood

The somalian student Musse

M.Ali would like to show that a somalian citizen who comes to Norway to study, not necessarily is a dark-skinned foreigner, dependent on social-benefits. Rather the opposite, the majority of somalian foreigners are responsible and resourceful people.



Antal Csi-
pa har
sittet over
et og et
halvt år i
kirkeasyl
uten at en
løsning er
i sikte.

FOTO: ASGEIR
JOHANSEN

Kirkeasyl er et fenomen
regjeringen, skaffet
menn på tvers av alle
i byen har

Nåde



Det hele startet i Tromsø da to småbarnsfamilier og fem unge militærnekttere fra Kosovo ble plassert i Elverhøy kirke. Dette utløste et ras landet over og mot slutten av november-93 satt det over 700 personer i 100 forskjellige kirker landet over. Situasjonen var totalt uholdbar og tvang fram et generelt amnesti fra myndighetene for alle kosovoalbannere som var kommet i kirkeasyl før 19. november -93. Kirken og myndighetene var enig om at dette skulle bli slutten på fenomenet kirkeasyl, noe Bispemøtet skrev under på, men den gang ei. Per dags dato sitter det 59 mennesker i 26 kirker rundt om i landet, og 22 av dem er barn.

Støtte

To av dem sitter i Tromsø. Antal Csipa fra det tidligere Jugoslavia har sittet i metodistkirken i et og et halvt år uten at noen løsning er i sikte. Siden den 23. september i år har Janerita Mbunga Nsereko fra Uganda delt skjebne med ham. 40 - 50 mennesker er aktive i forhold til disse med hensyn til innstillinger, leserinnlegg og besøk, mens flere tusen tromsøfolk har gitt pengebidrag. Blant annet har sentrale politikere som Erlend Rian, Alvhild Yttergård og Tor Zachariassen gått ut offentlig og vist sin støtte. Tove Bull og Ole D. Mjøs er andre kjente personer som har vist sympati.

Det kan asylantene trenge. Disse menneskene får nemlig ikke et rødt øre fra det offentlige og er helt avhengig av det norske folks velvilje. Det er derimot ikke ensbetydende med at de ikke har skaffet den norske regjering adskillig hodebry.

Medmenneskelighet

Det statskirken har gjort i dette tilfellet er ikke bare oppsiktsvekkende, men unikt. Aldri har statskirken tatt et lignende skritt for å stoppe norsk forvaltningspraksis. Den Norske statskirken har ingen som helst formell myndighet til å overprøve forvaltningsapparatet, men i praksis, om enn ikke i teorien, er det nettopp det de har gjort. Eller slik bispedømmerrådet sier det.

– Kirken oppfattes som et sted som er viet og overgitt Gud og hvor Gud alene er Herren.

Alle de 59 som nå sitter i kirkeasyl har fått avslag på søknad om oppholdstillatelse i Norge og skulle følgelig ha vært sendt ut av landet. I en slik situasjon har de valgt å søke tilflukt i kirken. Det er der kirkens dilemma oppstår. De har en plikt til å vise medmenneskelighet ovenfor mennesker i nød. Samtidig understreker de at de verken kan eller vil opptre som alternative domstoler og slett ikke vil gå på tvers av norsk forvaltning. Dette underordnet så lenge det faktisk er mennesker i norske kirker som myndighete-

ne ellers ville ha sendt ut av landet for lenge siden. At utsendelse faktisk ikke har skjedd har ingen forankring i norske lover og regler, men i sedvane og tradisjon helt siden Det gamle testamentet. Skal man finne noen som helst forankring i norsk rettspraksis må man helt tilbake til reformasjonen i 1536 for å finne en lovfestet rett til kirkeasyl. Likevel har myndighetene valgt, i hvert fall foreløpig, å unngå hente disse asylantene med makt. Dette på grunn av respekten for det kirken kaller det «Hellige rom», det vil si kirkerommet. Dette er noe som er grunnfestet i folks bevissthet som noe ukrenkelig og hellig, og det er nettopp dette som muliggjør kirkeasyl. Dette at kirken ansees å være utenfor lovens lange arm. Nå har riktignok regjeringer i andre land valgt å ikke ta hensyn til dette, for eksempel i Frankrike.

Bred enighet

Mange husker tv-bildene fra i sommer da folk i kirkeasyl ble slept skrikende ut fra kirken. Dette har den norske regjering valgt å ikke etterfølge, foreløpig. De har derimot sagt at dersom dette blir nødvendig en gang i fremtiden, for eksempel fordi asylantene er strafferettslig ansvarlig i Norge, kan det at man henter ut folk bli en realitet. Nå har kirken sentralt strengt tatt ingen kontroll over hvem som sitter i kirkeasyl, da dette er opp til den enkelte menighet. I tillegg er det en

del trossamfunn som ikke tilhører statskirken valgt å huse kirkeasylanter. Likevel er det bred enighet sentralt om at kirkeasyl er en plikt kirken må påta seg. Biskop Ola Steinholdt går sogar så langt som å si kirkeasylfenomenet er et tegn på alvorlige problemer med asylpolitikken, som regjeringen må ta alvorlig.

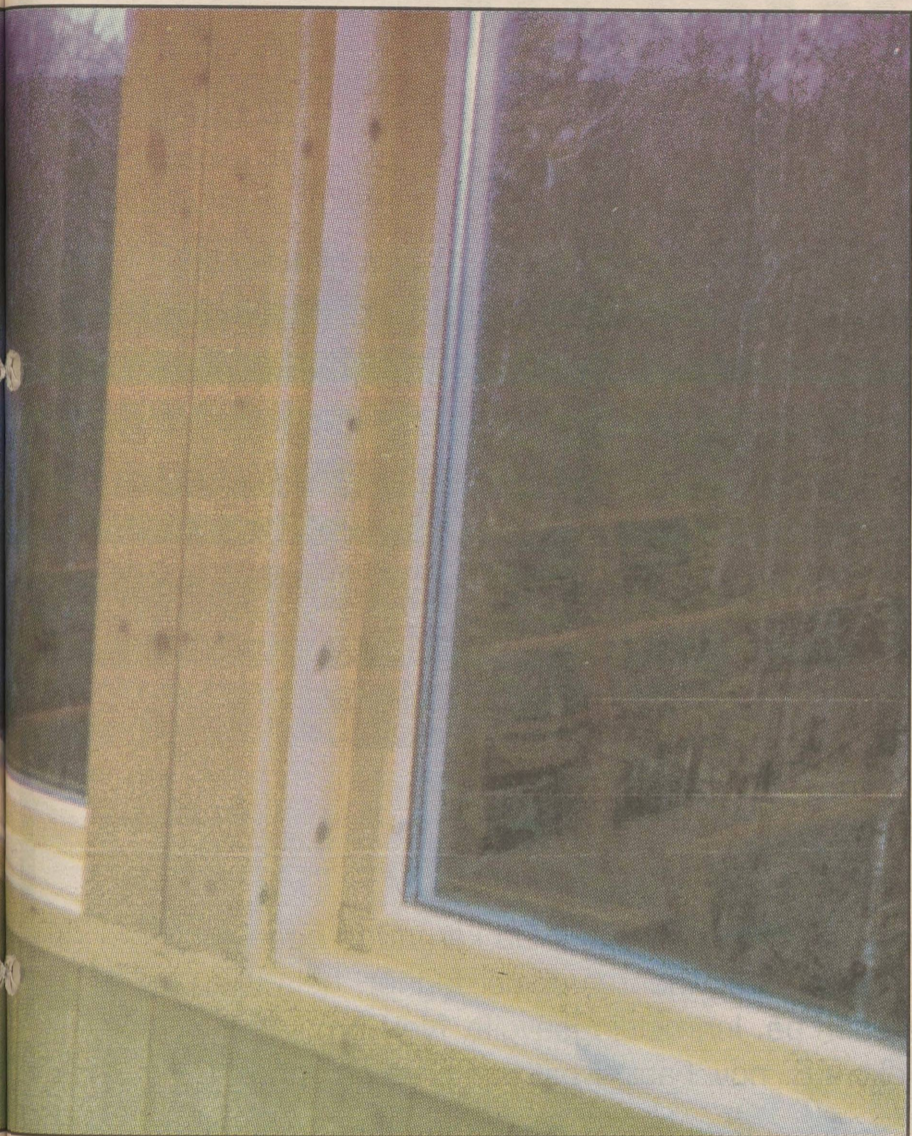
Kjeft fra FN

Dette er en av de andre delikate problemene til regjeringen. Stridseplet er de 22 barn som sitter i kirkeasyl. Norge har nemlig ratifisert FNs barnekonvensjon som statuerer hvilke rettigheter barn har blant annet til skolegang og helse. Problemet er bare om dette også gjelder for barn uten lovlig oppholdstillatelse i Norge. Regjeringen har sagt et uttrykkelig nei, og FNs barnerettighetskommisjon har sagt et like uttrykkelig ja. Grunnlaget for en meningsforskjell er her vedlagt.

Likevel har regjeringen funnet en slags mellomløsning. De har nemlig sagt at det er opp til den enkelte kommune om de vil gi barna umistelige rettigheter som skolegang og helsetjenester. Det er altså helt vilkårlig om kommunene vil gi penger til dette. Per dags dato har riktignok alle de aktuelle kommunene gitt et slikt tilbud av sitt gode hjerte, men de har ikke fått en krone ekstra fra staten til dette. Dermed er det til enhver tid

sidestykke som har fått den ellers så bokstavtro kirken til å overprøve kjøft fra FNs komitè for barnrettigheter og engasjert tusenvis av nord-ke skillelinjer. Hele 59 mennesker sitter nå i kirkeasyl landet over, og her opp fått en ny i Grønnåsen kirke. Og det hele startet i Tromsø.

s fanger



Janerita i Grønnåsen kirke er Norges ferskeste kirkeasylant.

FOTO: ASGEIR JOHANSEN

tidsspørsmål om kommunene ser seg råd til dette. Til og med i en av landets rikeste kommuner, Bærum, har politikere gitt uttrykk for nettopp dette. Likevel er det en viktig forskjell mellom juridisk og faktisk tilgang på gode barn har krav på. Det er mange som mener at den norske utlendingsloven må underordnes den internasjonale Barnekonvensjonen Norge har forpliktet seg til å holde. Ja, det er faktisk en forutsetning at norske lover skal tilordnes konvensjonen for å kunne skrive under på den.

Urettferdig

Hva har så UD å si til dette? En ting er i hvert fall sikkert, nemlig at det ikke blir aktuelt med noe generelt amnesti. Dette har de gjort en gang før, nemlig i 1993, da de ga et generelt amnesti til kosovo albanere i kirkeasyl før november-93. Det skulle som sagt være slutten på dette fenomenet, noe som ikke skjedde. Nå er det ikke en ensartet gruppe som sitter i kirkeasyl lenger, de sitter fra så ulike land som Iran, Bosnia, Libanon og Uganda, samt en del andre. Dermed vil det bli svært vanskelig å behandle dem under ett. Dessuten vil dette føre til nye kirkeasyl som igjen ville føre til et krav om amnesti. Det aller viktigste ankepunktet er imidlertid det at dette ville premiere de som nekter å rette seg etter den norske forvaltningens avgjørelser mens de som har vært lojale og

reist ut ikke får oppholdstillatelse.

Barnekonvensjonen er i følge Justisdepartementet inkorporert i Utlendingslovens paragraf 4. Disse rettighetene gjelder dessuten bare for barn med lovlig opphold i Norge. I tillegg har de et stjerneargument gjennom det faktum at alle kirkeasylbarn for tiden har tilgang på skole og helsetilbud i gavnet om enn ikke i navnet. Dermed er det ingen *faktiske* brudd på konvensjonen, i hvert fall ikke enda.

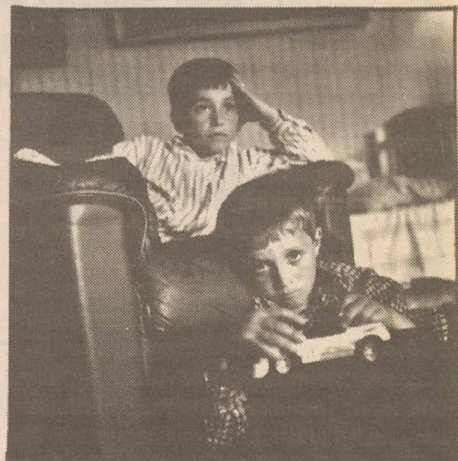
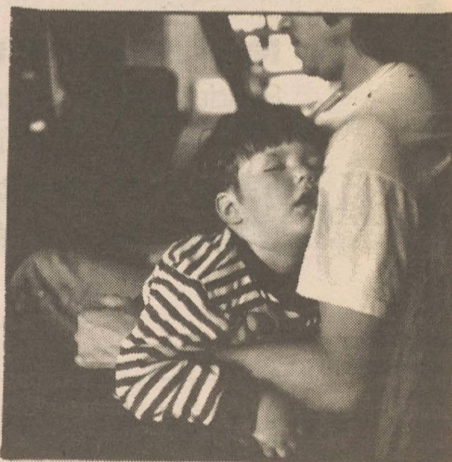
Status quo?

Slik som saken står i dag er det 59 mennesker i kirkeasyl som regjeringen ikke har noen løsning på. De har riktignok individuelle behandlinger av anker på avslag, men så lenge de får avslag på søknaden har man ingen annen alternativ løsning enn å sitte i kirkeasyl hvis man vil bli i Norge. Dette er og blir uholdbart i lengden. Denne saken er uhyre kompleks. På den ene siden har vi hensynet til det menneskelige aspektet, særlig når det gjelder de 22 barna. Disse har nemlig rettigheter som er uavhengige om de har oppholdstillatelse eller ikke. På den andre siden er det rettferdighetsprinsippet når det gjelder de som allerede er sendt ut. Lovene skal være lik for alle, og å gi noen amnesti mens andre blir sendt ut av landet ville være et brudd på denne rettspraksisen. For ikke å snakke om at dette ville føre til

stadig flere kirkeasylanter som håper på amnesti. Dessuten er dette blitt en prinsippsak for norske myndigheter. Å gå tilbake på vedtak de har tatt i tråd med norsk lov på grunn av «utpressing» ville være å miste ansikt for den norske regjeringen. Uansett hvordan man snur og vender på denne vanskelige saken så er det en ting som synes klinkende klart. Selve begrepet kirkeasyl har samlet folk på tvers av alle andre skillelinjer man vanligvis er skilt av. Det har vært en folkebevegelse uten sidestykke i norsk historie. Aldri har kirken opponert mot myndighetene i en slik utstrekning. Selv om kirken ikke kaller det å gi kirkeasyl sivil ulydighet, vil nok mange si at det er nettopp det det er. Hva man enn synes om dette så er det ikke til å benekte at kirkens asylpolitikk har satt en effektiv stopper for regjeringens beslutninger om utsendelse. Så gjenstår det å se om Jaglands nye regjering kommer med noen nye innspill i denne fastlåste debatten. Særlig spennende blir det å se hva den nye Justisministeren Anne Holt fra Tromsø, som tidligere har kritisert Gro regjeringens flyktningepolitikk, har å si i den anledning.

«De land som er parter til denne konvensjon, skal respektere og garantere de rettigheter som er fastsatt i denne konvensjon for *ethvert* barn innenfor deres jurisdiksjon.»

FNS KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER.



Skal Utlendingeloven veie tyngre enn hensynet til barn i kirkeasyl?

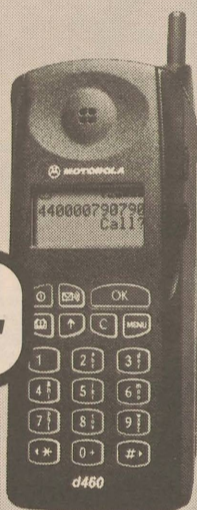
ALLE FOTO: ODDLEIV APESETH, BERGENS TIDENDE

U Marit Helene Stensen

Nå kan «fattige» studenter ringe for 99 øre minuttet*

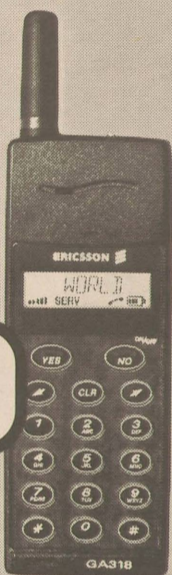
Motorola d460

99,-



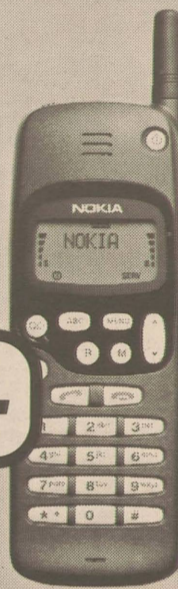
Ericsson GA318

499,-



Nokia 1610

299,-



Gjelder ved kjøp av Motorola d460 i bilen under kampanjeperioden.

NetCom Student-abonnement: Har du student-/lånebevis og er over 18 år? Da kan du få eget Student-abonnement. Ring for 99 øre minuttet til andre NetCom-abonnenter - hele døgnet, hele uken. Det er den aller rimeligste måten du kan bruke mobiltelefonen på. Innmeldingsavgift, NetCom ID og Personsvar med tekst er gratis i kampanjeperioden 15. okt. - 8. nov. Fast avgift kun 99,- pr. mnd. Det blir distribuert egen telefonkatalog for studenter.

I høst kommer Klart Svares mobile butikker til å parkere i nærheten av høyskoler og universiteter fullastet med gode tilbud. Student-abonnement kan du tegne når vi kommer eller i nærmeste Klart Svar butikk.

Vi er på UIT i Tromsø 5. 6. og 7. november.

Du får **3 års garanti** på apparatet du kjøper hos oss. **Gratis** lånetelefon ved reparasjon.

Vår garanti begrenser ikke de rettigheter forbrukere har i henhold til kjøpsloven.

KLART SVAR



*Forutsetter nytegnning av NetCom Student-abonnement. Innmeldingsavgift kr 150,- (kr 0,- fra 15/10-8/11 '96). Fast avgift pr. mnd. kr 99, Samtalepris til NetCom-abonnenter: 99 øre pr. min. hele døgnet. Til vanlige telefoner: dagtid kr 5,- kveldstid/helger kr 1,98. Til Telenor Mobil-abonnenter: kr 6,99/2,99. 12 mnd. bindingstid. Brytes kontrakten før bindingstidens utløp, må du tilbakebetale kr 1500,-.



Kultur

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN



En miljøbevisst landsdel

Jeg må ærlig innrømme at jeg så søppelfilmer som «Dirty Dancing» og «Grease» i åttiåra. Det er en slik ting man helst ikke liker å prate om i de akademiske miljøer. Men det er faktisk en replikk jeg ikke klarer å glemme fra den unge Travoltas da han forsvarte sin jomfrufetisjisme: «jeg går ikke på brukmarked».

Vi har en stygg tendens til en bruk-og-kastkultur i Norge. Våkner opp om morgenen og tenker over tingenes tilstand i ti sekunder før vi finner ut at dette forholdet eller denne genseeren ikke passer oss. Kast og kjøp nytt. Om og om igjen. Og vi handler ikke på Fretex, nei. Alt bør være nytt og ubrukt, og gjerne mer og større enn det vi hadde fra før.

Det er rett og slett ikke in å være miljøverner lengre. Du kan gjerne kjøpe utallige giftstoffer for hud og hår på refillflasker og juble over dagens gode gjerning. At våre behov for materielle goder stadig øker spiller ingen rolle så lenge så lenge de har en miljøvennlig emballasje. Gjerne gi noen kroner til en eller annen miljøvernaksjon, slik at man gir sin støtte til snille til organisasjoner som WWF med økologen prins Phillip som lever så vakkert i pakt med naturen. Noen kroner ble det jo til en god sak, femti øre her og femti øre der. Hjelper jo litt, selv om det kanskje ikke var like mye som forventet.

Man selvsagt ikke skyldte på nordlendingene. Som det naturfolket vi er kan vi ikke ta hensyn til alt dette miljøvernet som synes selunger er søte og hvaler alt for intelligente til spises. På Lopp-havet med alle greenpeisa, og hiv all søpla i en og samme dun-ken.

Tøffe er folket som «står han av». Mindreverdigheitskomplekser er det i hvert fall ikke så mye igjen av hos Tromsøværingene i disse dager. TILhengere av denne byen går med nesa høyt opp i mørketida. Og med en statsminister som ville ha Nils Arne Eggen som kulturminister er det bevisst at innbyggerne av polarbyen ikke trenger å ta hensyn til at resten av kloden drukner i dritt.

Man kan vel egentlig ikke beskyldte nordlendingene for å være noe annet en svært flinke til å resirkulere. Hvis ikke hadde vel ikke landsdelen toppet all statistikk over kjønnsykdommer?

Marte Holmema

Nordmenn er noen rare fjella-per. For tiden går kulturdebatten om hvorvidt det skal stå veg eller vei på skiltene i Tromsø.



KULTURKASERI

Protestene har allerede begynt å reise seg. Retningen går mot søring-hets og danske-hets. Vei sier de der hvor de ikke engang har klart å holde språket sitt vekk fra kontinentale påvirkninger. Hvor Aasen svingte unna ved Drammen da han skulle samle det norske av det norske i en sekk - for så å sette på merkelappen «nynorsk». Vi henter inn tradisjon og nasjonalfølelse ved å samle på troll og elg -i -solnedgang. Kjøper sælbu-votter, lusekofter og Morgendal telemark-sko. Sier nei til EU og fryder oss over at vi bare blir rikere og rikere - og at svenskene gikk konkurs sånn rundt juletider i fjor. Noe vi syns er til pass, så dum konge som de har. Årets TV-aksjon gikk heldigvis dårlig, Frelsesarmeen sist år lurte til seg dobbelt så mye penger. Det er jo ganske greit, for de gir oss så god julestemning der de står på torget i desember med gryta si og frost-sky ut av munnen. Krigsropet stilner når pelskledde husmødre har gått hjem, og soldatene igjen kan pusse sin brem med æren i behold. Så sitter vi der da, i våre hus med gjerder rundt og smårutete vin-

duer, tyrolerhus og husbankhus side om side. Vel fornøyd med hvor fint vi har det, at det er så koselig å kunne lukke døren til verden utenfor. En verden som vi gjør alt for å ordne opp i, med de norske fredsideologier på høyt hevet. Så bra har vi det, at førti prosent av de tettest innvandrere befolkede strøk i Oslo-øst stemmer på den mest velklede rasist på tinget, og hvor pakistansere må gå inn i Høyre for å komme i avisen og gi oss andre nordmenn en god kribling i magen. - Tenk så heldig de er som har ytringsfrihet i dette snille isødet. Vakkert er det her også. Hver dag går det en båt fra Bergen til en eller annen by der oppe i Nord-Norge, som skal vise tyskere og amerikanere at vi har de flotteste fjellene, om ikke noe annet. Og turistene kommer. Så mange at vi blir redde for at de skal synes at det er for primitivt hos oss. Så vi erstatter en kultur med en annen, fra en hurtigrute til et cruise-skip, og gjør oss ryggsekk-reisende flau fordi vi ikke tok med oss middagsjakken på reisen til tante og onkel i Stamsund.

Men selvfølgelig har også jordklodens svar på moder Theresa hatt sine kriser. Hva med strøm-krisen for eksempel? Som er spådd siden mars, men aldri kommer. I hvert fall ikke andre steder enn i Oslo, hvor Maridalsvannet er lavere nå enn sist gang. Resepten er som følger: Førsteside oppslag i Dagbladet, og vips er el-prisene presset opp.



ILLUSTRASJON: JENS NORDSTAND

Takket vår kjære landsdekkende kulturavis.

Men vi har jo penger nok til å betale strømgjengen, så mye penger at vi ikke burde si det til noen. I hvert fall ikke til nordlendinger, for da blir bare misunnelsen enda større hos det fiskespisende snylte-folket som sitter med de største ressurser i landet, nest etter oljen. (Bare vent til olja forsvinner). Imellom tiden yter nordlendingen hevn ved å innta den beherskede hoved-

staden for å heie på sine egne. Resultatet blir jo det samme uansett, vi vinner nok en gang.

Ja, vi har det fint i snille-Norge. Det er bare litt trist at langt der nede i sør har vår nasjons befestede tegn på den fremskredne likestilling, Gro, sluttet i stillingen som landsmoder. Var det noen som sa Anne?

U Kristine Halle

Humanismen rykker fram

«There is no darkness but ignorance», sa Shakespeare. Det samme mener Faklen, et dansk tidsskrift som har gjort inntog i Utropias redaksjon.

Faklen slår neven i bordet for å gå i krysstog mot fascisme, kulturell og åndelig ensretting og intoleranse. Det er ingen brist på selvfølelse i redaksjonen til denne agiterende og provoserende tidskrift, som i konkurranse med så mange andre aviser sett dagens lys og vill nå verden. Det seinere har den lyktes ganske bra med - allerede spredd noen tusen kilometer, fra Aarhus i Danmark til Tromsø. Faklen gis ut av en liten gruppe mennesker (om de er studenter eller universitetsansatte fremgår ikke) tilknyttet Aarhus universitet. Det første nummeret utkom i september i høst.

«Dannelse er blitt umoderne - bare ordet gir assosiasjoner til snobberi og likegyldig viten. Ikke bare uheldig, men også farlig!», anser Faklen. Det handler ikke om at man automatisk er hjerteløs og intolerant hvis man er «udannet». Det handler snarere om, at den forståelse som dannelse fører med seg gjør det vanskeligere å fordømme andre mennesker, mens usikkerhet og utrygghet er en ideell grunn for intoleranse. Dette er noe av ett ut-



Magasinet Faklen inneholder blant annet en artikkel om raselære i psykologien.

FOTO: FAKLEN

gangspunkt for resten av avisen. Kritikken belyses med eksempler på «kultursjåvinisme» (Faklens uttrykk) fra det egne universitet og Danmark i dag. Men avisa mener mangel på forståelse og intoleranse er en generell trend.

Det er noen ting som sier meg at Faklen har rett: temaet er ikke så verst populært i dag. Med en viss porsjon skepsis tok også jeg tak i tidsskriftet. Og ryktes med. Ikke alle, men i alla fall ett par artikler fikk til stand noen mektige JA-just-så! - rop. Noen skri-

benter proklamerer sitt budskap som politiske messiaser, men i hovedsak før avisen et troverdig resonnement. Det er, hvis man er interessert av hva universitet og samfunn er og burde være. Før var, om ikke i universitetet burde vi kunne stille krav på att finne den bredeste forståelse (og interesse for disse spørsmål), spør seg Faklen, som også har ett svar på hvordan dette skall nås. Ingen blyghet her, nei.

U Lena Sundström

Festlig filosofisk

Tegneserierer som regel regnet for å være en av litteraturens mer useriøse sjanger, men «Thales fra Milet» er en originalt vinklet tegneserie som ser filosofien fra et nytt ståsted.

Thales fra Milet
av Øystein Stene
Universitetsforlaget, 1995

I dette norskutgitte tegneserieheftet av Øystein Stene møter vi filosofen Thales. I tillegg spil-

ler andre store tenkere en betydelig rolle gjennom deres filosofiserende samtaler med hovedpersonen.

Thales regnes som den første filosofen og som opphavsmannen til den omdiskuterte teorien om at alt er vann. I heftet fremgår det hvordan Thales kom fram

til sin nyskapende ide som dessverre for ham ikke kom til å forandre verden i noen stor grad. Gjennom denne fantasirike mannens dialoger med den senere tids filosofer skaper forfatteren en til tider festlig blanding mellom moderne tids tenkesett og den gamle antikke kulturens oppførselsmønster. Denne interessante kombinasjonen medførte at leseren enkelte ganger tok seg selv i å småhumre, men dog ikke i å bryte ut i hysterisk latter, noe som nok dessverre var karakteristisk for hele serien.

til sin nyskapende ide som dessverre for ham ikke kom til å forandre verden i noen stor grad.

Gjennom de filosofiske samtalene blir det stilt spørsmål filosofer har for vane å stille, som for eksempel

eksistensielle spørsmål og liknende. Svarene ender alltid opp med å utvikle seg til å bli lange og kompliserte utgreiinger, der en noe mindre filosofisk leser enkelte ganger får problemer med å henge med i svingene.

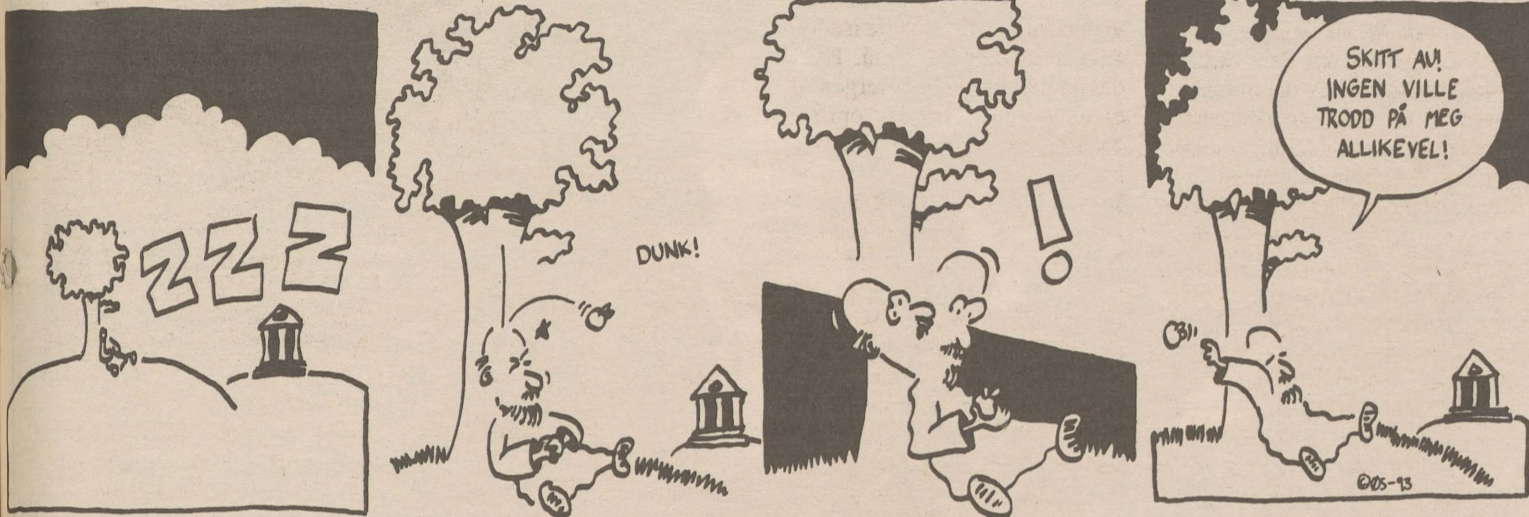
Det er antakeligvis gjort med en bevisst hånd fra forfatterens side, der han ønsker å gi en

ironisk framstilling av filosofenes problematiske hverdag.

Tegneserien er til tider latterfrembringende. For Ex-phil studenter og andre filosofiinteresserte kan den være en grei innføring i og et uhyttelig møte med filosofien og dens store personligheter. Muligens kan dette dermed medføre at særlig eksamensnervøse nyinnvidde studenter får et mer avslappet forhold til disse kjorteliklede eldre mennene med særdeles kompliserte tanker.

Det som ikke var fullt så positivt ved denne serien var at de filosoferingen hadde en tendens til å bli noe langdrøy. Dermed vil en leser som ikke er fullt så oppdatert og bevandret innenfor filosofiens berømte resonnementer få visse problemer med å henge med. Men så er vel filosofi også en kunst for dem som har nådd lengre på kunnskapssøkenens vei, og ikke noe enhver kan få tilgang på... Og forresten lange store bobler er ikke bra, studenter liker små bobler!

U Marit Bugge



Mozarts dødsmesse

Mozart skrev cirka 650 verker i løpet av de 35 årene han levde. På lørdag og søndag sang Tromsø kammerkor det siste han skrev før han døde.

Requiem er et stort verk for solister, kor og orkester. Det er bygd over de faste messeledene med enkelte endringer. Navnet «rekviem», som betyr hvile, stammer fra åpningsordene «Requiem aeternam dona eis, Domine» (Herre, gi dem evig hvile).

Mozart

Wolfgang Amadeus Mozart ble født i Salzburg i 1756. Han er for mange av oss «vidunderbarnet» som fem år gammel begynte å komponere og som seks-åring dro rundt i Europa sammen med sin far og sin søster og forbløffet diverse konge- og fyrstehus.

I 15 av sine første 25 år var han på reisefot. Ni år gammel skrev han sin første symfoni og tolv år sin første opera. Tretten år gammel gikk han i tjeneste som konsertmester hos erkebiskopen av Salzburg. I de ti siste årene av sitt liv levde han som mer eller mindre «frilanser» i Wien.

Mozart stod i konflikt mellom tidens smak og sitt eget uttrykksbehov. Mange av hans stykker kan virke enkle og kanskje noe overfladisk, men man-

ge var også dyptloddende og nyskapende. Mozart levde for tidlig til at samfunnet fikk øynene opp for hans personlige egenart, for kunstneriet.

Mozarts ideer strømmet nærmest uten stopp. Han kunne ha flere verker i hodet samtidig. Det sies for eksempel at Mozart skrev ned ouverturen til operaen «Don Juan» kvelden før premieren.

Ufullført

I juli 1791 fikk Mozart bestilling på et rekviem fra en greve Franz Walsegg zu Stuppach som ønsket å hedre sin avdøde kone. Constanze Mozart sa senere at hennes mann hadde en forutnelse om at Rekviem var et varsel om sin egen død. Dette er nok lite sannsynlig, uansett hvor romantisk historien er.

I november 1791 ble han syk og 14 dager senere var han død. Den 4. desember var han frisk nok til å synge gjennom det han hadde skrevet av Rekviem sammen med noen venner. Det sies at han brøt sammen i tårer da de kom til «Lacrimosa». Dette var på ettermiddagen, på kvelden forverret tilstanden hans seg og han døde fem minutter på ett



FOTO: MARTIN TJERSLAND

Domkirken er godt egnet til fremføring av Mozarts requiem, mener Utropias anmelder.

den 5. desember. Mozart ble begravet en dag eller to senere i en massegrav, som senere aldri har blitt funnet.

Ved Mozarts død var Rekviem ikke fullført. Süßmayer var Mozarts elev og mannen som til slutt fullførte korverket. Han baserte det han skrev på Mozarts notater og veiledning. Mozart hadde selv skrevet de fire første satsene og de åtte første taktene av «Lacrimosa». Resten av styk-

ket står i Mozarts og Süßmayers navn.

Vakkert

Tromsø kammerkor har tatt på seg en vanskelig oppgave ved å fremføre dette fremragende korverket. Det er vakkert og sørgmodig, og det passer utmerket i Tromsø domkirke. I enkelte partier blir du løftet opp i taket, for eksempel da hele koret stemmer i «Rex», Herre. Og man kan godt

forstå at Mozart tok til tårene etter de åtte første taktene til «Lacrimosa». Det er hundre prosent til å gråte av.

Hvis du ikke fikk med deg Rekviem live, så fortvil ikke. Den finnes i utallige utgaver på CD. Det er bare til å velge og vrake, men den er verdt å få med seg!

U Linda Dahl

Suksess- Festival



«Villskudd» av Tromsø Danseteater

FOTO:LARS ÅKE ANDERSEN

Som de fleste kulturelt oppegående studenter selvfølgelig har registrert, har det vært avviklet en aldri så liten teater- og dansefestival i byen. Utopia var på plass på flere av forestillingene først og fremst for å finne ut hva de frie danse- og teatergruppene hadde å tilby.

Og hvis du var en av de riktig raske, kunne du ha fått med deg intet mindre enn hele ti forestillinger, fra festivalen startet onsdag 16. med Hålogaland og Sampo teaters kritikerroste samproduksjon «Historien om den lille mannen», til fredag 18., da du kunne overvære Hålogaland Teaters storsatsing, «Postmannen fra Arles».

Her var litt av hvert for enhver smak, særlig for deg med litt barnslig legning; hele seks av stykkene var i utgangspunktet myntet på barn mellom 2 ½ og 8 år.

Gode familieforestillinger
Barnefamilier som alt hadde sett

«Historien om den lille mannen», kunne på onsdagen istedet få med seg en stemningsfull eventyrstund for de små. Stein Elvestad fortalte eventyr om dyr til akkompagnement av Trond Nedberg på gitar og lydeffekter. Elvestad og Nedberg utgjør duoen «Godt Selskap». De har jobbet sammen siden '94 og har, foruten å sette opp forestillinger sammen, også stått for samproduksjoner med blant annet NRK.

I det gode selskap denne onsdagen fikk man høre fortellinger om musa som ville være sterkest i hele verden, om bjørnen og hans to venner, om løven og musa, om samegutten og edderkoppen og om kamelen – alle eventyr i gode

gamle Æsops ånd.

Vår utsendte kunne melde om engasjerte unger, selv om de aller minste nok gikk glipp av de mest subtile poengene.

To fra Totalteatret

Dagen etter sto Totalteatret for tur som familieunderholder. To suksesser ble det, med saler fulle av fornøyde publikum. Først med premiere på forestillingen «To søstre», et aktuelt stykke om stefedre, stemødre, stebarn, det vil si stefamilier og de problemer de møter i hverdagen. Stykket høstet gode kritikker fra flere hold.

Utopia var også på plass under Totalteatrets andre forestilling, «En dag med Gunder». Dette stykket har vært på turnè tidligere. Noen har nok sett stykket før, og da vet de at det var verdt hver krone. Vi møter Bernt Bjørn i rollen som Gunder, en nesten helt vanlig mann som pusser tennene når han står opp om morgenen, spiser salat, roter bort sokkene sine og gleder seg til kjæres-

ten kommer på besøk.

Veteraner

Det morsomste ved hele forestillingen var de spontane reaksjonene stykket frembrakte hos barna. Og i følge Bernt Bjørn er nettopp dette en av teatrets viktigste målsettinger; nemlig å skape kontakt mellom scene og publikum. Totalteatret er nærmest for veteraner å regne i den nordnorske friteatertradisjonen. I tretten år har de eksistert, og i løpet av denne tiden har kunstnerisk ansvarlig Kristin Eriksen og brødrene Stein og Bernt Bjørn stått for flere suksessproduksjoner og mottatt flere kritikerpriser, blant annet for stykket «Draug». Få uavhengige teaterprosjekter har satt dypere spor i det Nordnorske kulturlandskap en Totalteatret.

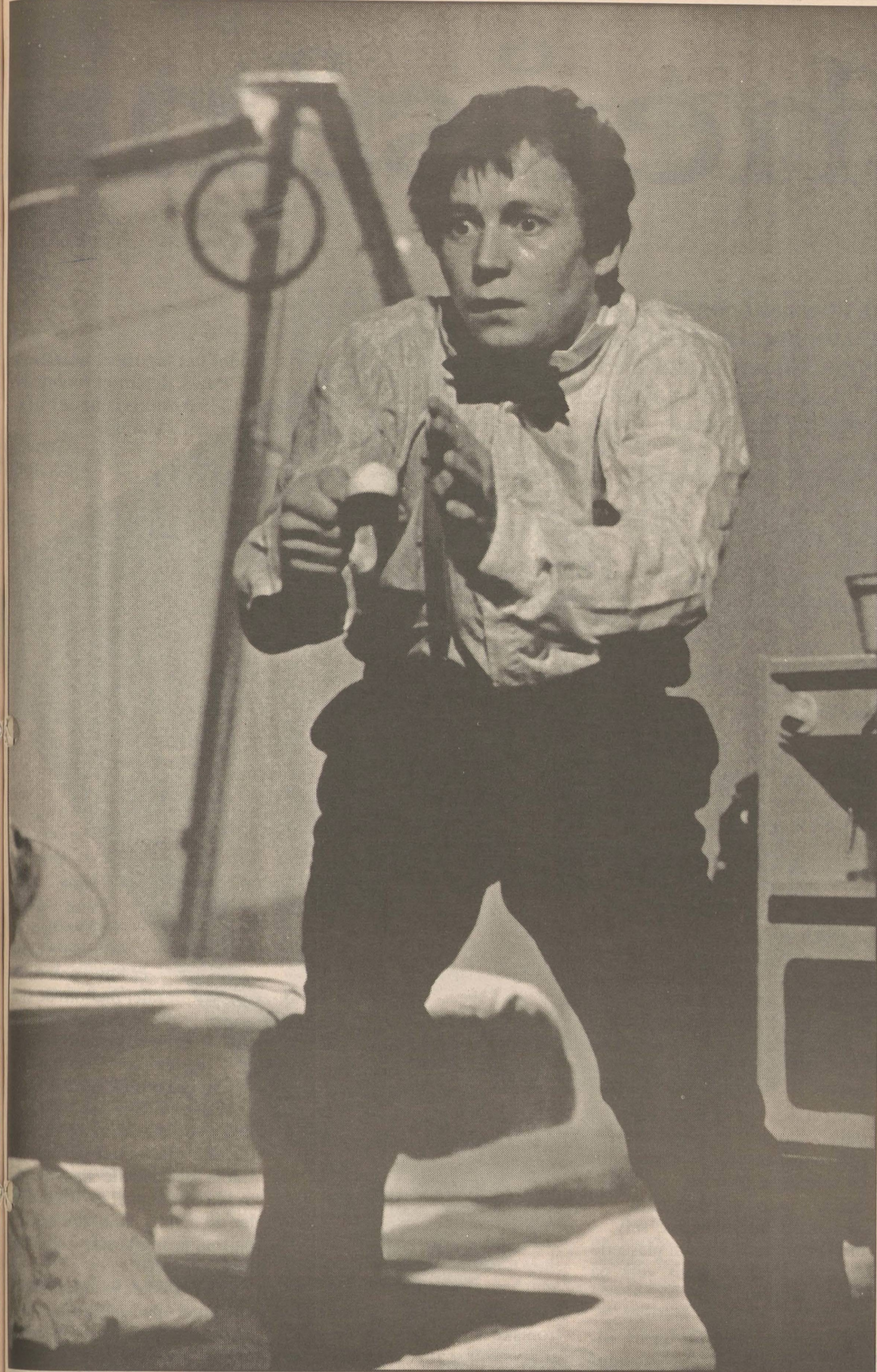
Skummelt om samejente

Om barna lo på torsdagen, så holdt de pusten på fredagen, da VoBa-teatret fremførte en spennende historie om en samejente

som kom bort fra mammaen sin. Stykket, ved navn «Stjerneøyeblikket», endte godt til slutt, fordi jentene hadde magiske øyne som gjorde alle snille, og som kunne stilla stormen.

VoBa-teatret feirer femårsjubileum i år og har siden prosjektet ble dannet rettet oppmerksomheten mot barn og unge. De benytter seg av teaterformen TU (teater i undervisningen), en pedagogisk måte å nærme seg publikum på. Teatret består av Nina Matzow og Anne Eriksen, som begge jobber som lektorer i drama/teater ved høgskolen i Tromsø.

Happy ending ble det ikke overraskende også på danseforestillingen «Tuppen og Lillemoren». Mette Åsheim og Marianne Nordnes greide bare nesten å fange publikum med sin dans, i følge vår utsendte medarbeider. De utgjør Tromsø Danseteater, et prosjekt som ble startet i 1989. Gruppen har deltatt på flere festivaler og kulturmønstringer, og nådde



«En dag med Gunder» av Totalteateret

FOTO: MARTIN TJERSLAND



«Tuppen og lilleemor» er særdeles gode venner i Tromsø Dansteaters oppsetning. FOTO: LINDA DAHL



«Skal dem ikke danse litt også da?» FOTO: RAGNHILD EMBERLAND



Joda, danse kunne de også.

FOTO: LINDA DAHL

finalen i Scenario '93 med stykket «Venus i blått».

Også for voksne

Festivalen hadde også tilbud til et litt mer voksent publikum. Mandag kunne Tromsøværinger med sans for det absurde overvære en strålende Beckett-tolkning levert av prosjektet Pikene på broen. «Come and go» som stykket het, var en underfundig og humoristisk liten «sak» om kommunikasjon; om det som ikke trenger ord og om det som får ord likevel. Undertegnede undrer seg over hvorfor det må gå et år mellom hver gang pikene står på broen!?

Torsdag kveld var det tid for en klassisk historie i moderne ham. «Androkles og løven» er et eventyr de fleste har kjennskap til, men få har nok hørt det bli fortalt slik Samovarteateret presenterte det.

Mens Nordlys' teateranmelder hentet frem slakterkniven, var Utopias meningspoliti av en helt annen oppfatning. Vi likte den utradisjonelle og engasjerte histo-

riefortelleren i Bente S. Andersens skikkelse. Samovarteateret har base i Malmklang, Kirkenes, der de også driver teaterundervisning for barn og ungdom.

Vellykket festival

Hvorfor ingen har lyktes med å samle de mange gode frie danse- og teatergruppene i de nordligste fylkene før, kan med rette spørres. I en tid da landsdelsteateret og andre større kulturinstitusjoner sliter med dra folk opp av sofaen, greier de mindre, uavhengige prosjektene å mobilisere til fulle hus. Festivalen aktualiserer i så måte debatten om hvordan de offentlige tilskuddene til kunst- og kulturliv skal fordeles. Helt sikkert er det i alle fall at det finnes flere prosjekter i Troms og Finnmark som er liv laga.

Vi håper og gleder oss til en like spennende oppfølger til neste år.

U Martin Tjersland et al.

MORSOMT SAMFUNN

Det nye studentsamfunnet, som ble dannet for rundt 14 dager siden, arrangerer sitt første arrangement onsdag 6. november. Da presenterer de stand up komikeren Freddy Kjensmo.

– De stand up forestillingene vi har hatt i Tromsø til nå har vært ganske dyre, mener Kristian Wengen i samfunnets konsertkonsulat, en del av den nye strukturen i samfunnet.

– Vi tok derfor kontakt med en av de største i Norge på akkurat dette området, for å prøve å lage en skikkelig stand up kveld til studentpriser.

Resultatet er altså Kjensmo, som for 70 kroner (40 for samfunnsmedlemmer) forteller deg om livets små og store trivialiteter, på en særdeles naken SubSirkus scene.

Han er en av de mer erfarne komikerne i en gruppe som kaller seg «Absolut



stand up comedy», som også innbefatter morsomme mennesker som Åsleik Engmark, Jonas Røn-

ning og Thomas Giertsen.

Kjensmo har jobbet i ti år som artist på heltid, med blant annet barneforestillinger, revyer og teater. Men har siden 1993 kun vært humorist.

Dette er bare det første i rekken av mange aktiviteter samfunnet kommer til å ha.

– Vi planlegger å få til flere typer arrangementer, både konserter, teater, populærvitenskapelige debatter og slik som nå, stand up comedy, sier Wengen.

– De fleste vil foregå etter nyttår, men også i dette semesteret er det duket for et par begivenheter.

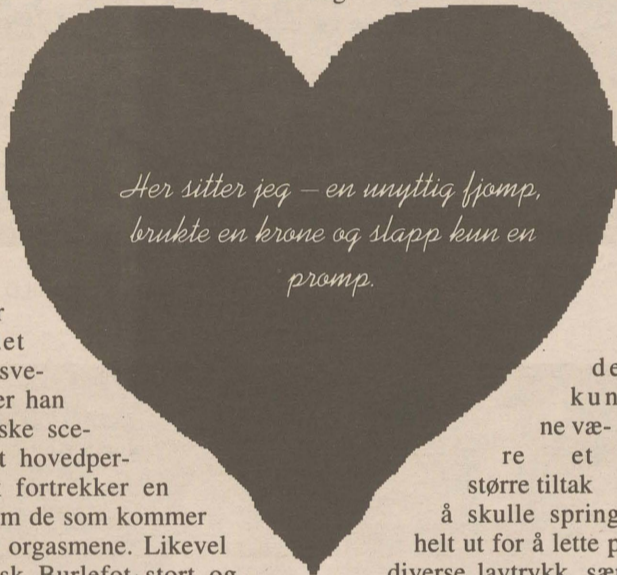
Mer en det vil han ikke røpe, men en del overraskelser skal visstnok være i vente.

U Magnus Clough

Sitter her sånn

...og venter på en liten bæsj.» Vi sang det da vi gikk i barnehagen. Det var naturlig å snakke om sånt da, spennende liksom. Du tenker: Hvordan kan Utopia bokstavelig talt trykke sånn dritt? Jo, det finnes tusenvis av bøker som handler om sex, men svært få om de bakre aktiviteter; og de fleste av oss tilbringer mer tid på skåla enn i intime øyeblikk i senga. Derfor; en egen artikkel om de små private øyeblikk rundt om i verden.

Vi liker ikke å prate om det. Det er den eneste tabu som sitter igjen i oss, etter at sex og død er blitt like greit å snakke om som været. I Agnar Mykles roman «Sangen om den Røde Rubin», som skulle ta knekken på hans selvtilitt for alltid, etter en liten tur innom det norske rettsvesen, skildrer han ymse erotiske scener uten at hovedpersonen Ask fortrekker en mine utenom de som kommer naturlig av orgasmene. Likevel gremtes Ask Burlefot stort og stygt da han måtte tilbringe tiden sammen med sin elskerinne på en dobbelsetes utedo, og uheldig nok slapp ut både sjenerende luft og lyd.



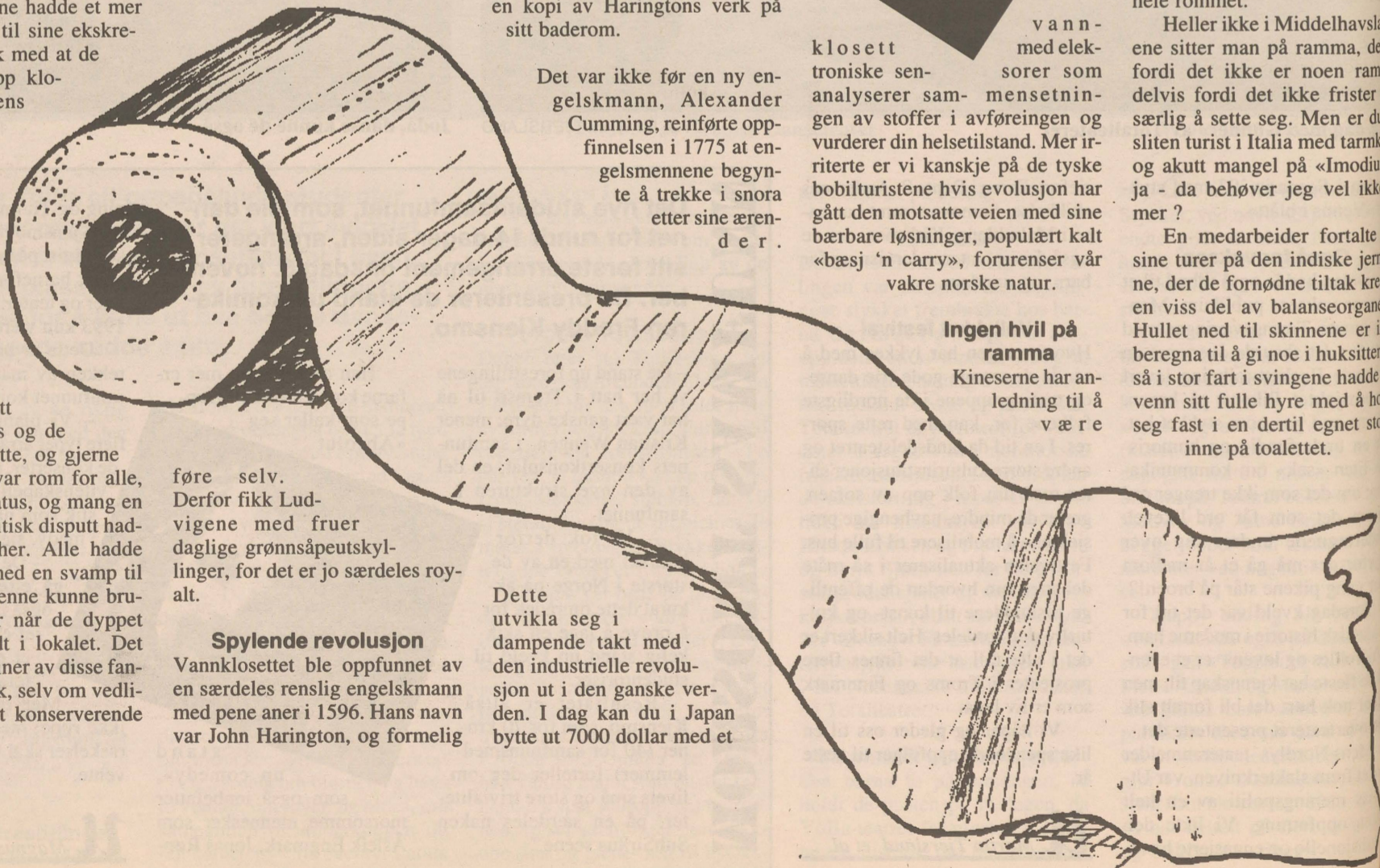
Her sitter jeg – en unyttig fjømp, brukte en krone og slapp kun en prømp.

Det florerer mange vandrehistorier om tørka ekskrementer som er funnet i de fineste salene på Versailles. Slottet er jo enormt, og man kan lett tenke seg at

gråt da han ble født, til en verden der blæra var så frigjort at London Bridge var en plass hvor vise menn gikk over og kun idioter gikk under. Med den romerske kulturen i bakhand publiserte han «The Metamorphosis of Ajax» som beskrev vidun-

Alle veier fører til

De gamle romerne hadde et mer naturlig forhold til sine ekskrementer. Ikke nok med at de hadde funnet opp kloakksystemet mens vi nordboere ennå gikk rundt i pels, de hadde en høyverdilig toalett-kultur. Store rom innlagt vann og metervis med trebenker med hull til å plassere sine edlere deler på. Der satt Cæsar, Augustus og de andre når de måtte, og gjerne litt lengre. Det var rom for alle, uansett sosial status, og mang en filosofisk og politisk dispudd hadde sitt opphav her. Alle hadde hver sin pinne med en svamp til rengjøring, og denne kunne brukes flere ganger når de dypet den i renna midt i lokalet. Det finnes fortsatt ruiner av disse fantastiske byggverk, selv om vedlikehold er på det konserverende planet.



føre selv. Derfor fikk Ludvigene med fruene daglige grønnsåpeutskyllinger, for det er jo særdeles royalt.

Spylende revolusjon

Vannklosettet ble oppfunnet av en særdeles renslig engelsk mann med pene aner i 1596. Hans navn var John Harington, og formelig

det kunne være et større tiltak å skulle springe helt ut for å lette på diverse lavtrykk, særlig når fiffen gikk rundt i meterhøye parykker og store slep. Pålitelige kilder har imidlertid fortalt meg at det blåste blodet var for nært Gud i Himelen og Staten sjøl til å kunne a v -

deret som vi i våre dager nesten regner som en selvfølge. Han ble derimot ikke tatt på alvor av landets intelligentsia, selv om Dronning Elizabeth plasserte en kopi av Haringtons verk på sitt baderom.

Det var ikke før en ny engelsk mann, Alexander Cumming, reinførte oppfinnelsen i 1775 at engelsmennene begynte å trekke i snora etter sine ærendere.

Dette utvikla seg i dampende takt med den industrielle revolusjon ut i den ganske verden. I dag kan du i Japan bytte ut 7000 dollar med et

klosett med elektroniske sensorer som analyserer sammensetningen av stoffer i avføringen og vurderer din helsetilstand. Mer irriterte er vi kanskje på de tyske bobilturistene hvis evolusjon har gått den motsatte veien med sine bærbare løsninger, populært kalt «bæsj 'n carry», forurenser vår vakre norske natur.

Ingen hvil på ramma

Kineserne har anledning til å være

Bidet i et lugubert hotellrom i Paris, der intet toalett er. Antaksvis brukt til så mangt.

FOTO: RUNE SÆVI

Heller ikke i Middelhavslanene sitter man på ramma, delvis fordi det ikke er noen ramme delvis fordi det ikke frister særlig å sette seg. Men er du sliten turist i Italia med tarmkramp og akutt mangel på «Imodium» ja - da behøver jeg vel ikke mer?

En medarbeider fortalte om sine turer på den indiske jernbane, der de fornødne tiltak krever en viss del av balanseorganene. Hullet ned til skinnene er ikke beregna til å gi noe i huksittens så i stor fart i svingene hadde venn sitt fulle hyre med å holde seg fast i en dertil egnet stol inne på toalettet.

sosiale

le or

de vil de

og er høy

nok. Toale

tene der

bygd slik at skil

leveggen akkur

er høye nok til sam

taler mellom de sitte

de. Begrepet «sittende

er i denne sammenheng

relativt, for det er ingen so

sitter på do i Kina. Toalet

består av en renne i golvet,

i denne kan du gjøre ditt me

du står, eller sitter på huk. Me

finere baker ville kanskje for

trekke forstoppelse. I Kina s

ler de nemlig ikke ned etter st

og rengjøring består i spyling

hele rommet.

Heller ikke i Middelhavslan

ene sitter man på ramma, del

fordi det ikke er noen ramme

delvis fordi det ikke frister

særlig å sette seg. Men er du

sliten turist i Italia med tarmkr

og akutt mangel på «Imodium»

ja - da behøver jeg vel ikke

mer?

En medarbeider fortalte om

sine turer på den indiske jern

ne, der de fornødne tiltak kre

en viss del av balanseorganene

Hullet ned til skinnene er ikke

beregna til å gi noe i huksittens

så i stor fart i svingene hadde

venn sitt fulle hyre med å holde

seg fast i en dertil egnet stol

inne på toalettet.

litt på tvers

Reiser du som ryggsekkтури-
st på tog, vil du sannsynligvis til en
niss grad oppleve at toalettstan-
daren er omvendt proposjonal
med gjennomsnittlig vintertempe-
ratur, eller noe sånt. Men det fin-
nes et lurt triks: Mc Dass. Her får
du ikke bare billig amerikansk
bank til å stappe i magesekken,
du er også nesten garantert
daglig renhold og et par tørk do-
papir.

Papirløse forhold

Dopapir er et kapittel for seg selv,
og er ikke en selvfølge overalt i
verden. Trodde du kanskje at
muslimene kun spiser med høyre
hand fordi de har et rasistisk syn
på venstrehendte? Såpe og vann
er også et alternativ. Noen burde
skrive en bok om bidetenes his-
torie og utsmykning, for den kun-
ne vise seg å bli særdeles inn-
holdsrik. Teknikken kan være
både interessant og hygienisk, så
fremst det virker. Man kan tenke
seg hvordan slike møblemerter
kan misforstås av feite late tys-
kere i hotellrom med dusj og bi-
samt felles do i kjelleren.

Det er ikke bare Vazelina Bil-
lphøggers som har uttrykt sin
rede over papirløse forhold.
Lang en storhet har oftet både
lakater på vegger og fa-
borttundertøy når nøden
har vært størst. På jern-
banestasjoner i Tjek-
kia sitter tante Olga
og anviser avlukke
til deg, samt gir deg
30 cm tørkemulig-
heter mot en femti-
ring. Men du må
er ikke sitte for
enge, for da kommer
dama og hiver deg ut.
Du må for all del ikke hi-
ne det brukt papiret i skåla
etter deg, for da kan du tette
gjennom hele avløpet. Det tjekkiske
loakksystemet er forresten ikke
nye å skryte av. Myndighetene
har reddet for at hele systemet
skulle bryte sammen under pau-
sen i finalen mot Tyskland i fot-
ball VM i sommer, fordi alle lan-
ets innbyggere kom til å skylle
samtidig.



Å være romer innebar endel sosiale goder.

Europa er det plassert egne søp-
pelbøtter hvor du kan kaste brukt
toalettpapir og annet rusk. Flere
har fortalt meg historier om van-
skelig til- og avvenning av denne
vanen. Under

Nor-

sett.

Rundt omkring på forskjelli-
ge lokale utesteder kan du lese
mange både informative og for
så vidt appellative beskjeder. Uni-
versitetsdoene gir deg telefon-
nummer du kan ringe om du
skulle trenge en prat om
graviditet eller incest. En
av våre medarbeidere
ble mektig imponert
over strategisk plasse-
ring da hun oppdaget
et klistremerke tiltenkt
damer med spisefor-
styrrelser på undersiden
av dolokket.

Selv om toalettet er
vårt siste tabuområde, er det
kanskje like greit. Vi trenger
jo strengt tatt ikke oppholde oss
i Freuds anale fase hele livet. For
mange er toalettet det eneste ste-
det man kan ha et totalt privatliv,
sitte helt i ro og fred, gjerne med
en god bok, eller annet passende
lestestoff. Tør vi anbefale Utopia,
den kan være kjekk å ha også
etter den er lest, om hylsen tom
og nøden verst.

*I disse trange tider, bruk papiret
på begge sider, tenk så på din
neste venn, heng papiret opp
igjen.*

way - cup noen
år tilbake hadde et
Russisk guttelag laget
kaos i rekkene da de ikke fant
bøtta og plasserte papiret pent i
fra seg i hjørnene. En grensesta-
sjon i Finnmark forutså denne fa-
ren, og dekorerte doveggene med
en russisk bruksanvisning om
hvordan man bruker et norsk klo-

U Marte Holmemo et al.

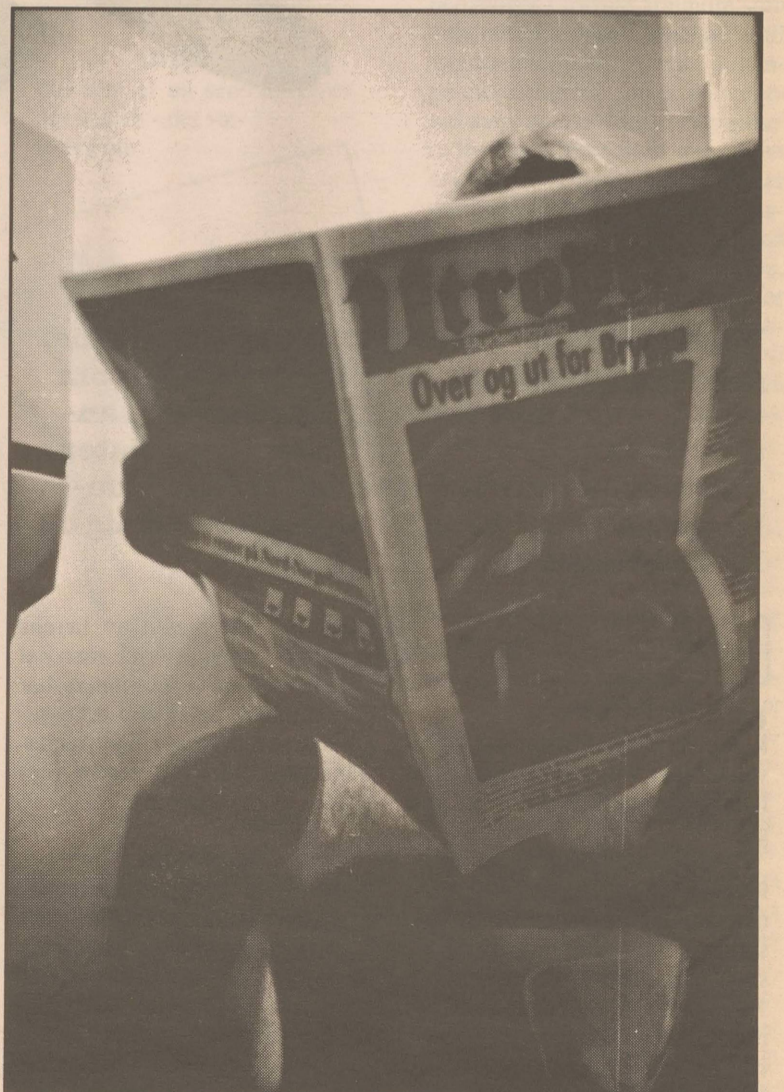


FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Å, var jeg en rørlegger
Det er visstnok bare i Vesten at
væggene er tykke nok. I Mellom-
amerika, Asia, Russland og Øst-



ILLUSTRASJONER HENTET FRA MAGASINET «STERN» OG KOKEBOKEN «VEGETARISK MATLAGING»

Vegetarianere – disse tynne, moraliserende, grønnsaksfreakene med hvitløksånd som tror de er så mye bedre mennesker enn andre. Hva får dem til å gå til det tilsynelatende drastiske skritt å ofre den saftige hamburgeren eller biffen til fordel for ensidig og kjedelig kost?

Tema: Vegetarianere

Som alle minoriteter må også vegetarianere finne seg i å bli ofre for mange merkelige forestillinger.

I Aschehoug og Gyldendals leksikon er en vegetarianer definert som: «Tilhenger av en bestemt kostlære, vegetarismen, som oppstod i Storbritannia i 1850-årene og som går ut på at mennesket er skapt som planteeter og derfor bør leve av plantekost. De fleste vegetarianere unngår også dagliglivets nytelsesmidler og giftstoffer som kaffe, te, tobakk og alkohol, og delvis krydder. Det er ikke ført noe entydig

bevis for riktigheten av lærens teoretiske utgangspunkt, men det synes som om vegetarianere har en noe bedre helse enn ikke-vegetarianere. I Norge har vegetarismen aldri fått større innpass.»

Kosthold

Kosthold er noe som mange av oss har et heller bevisst holdning til. Kosthold er livsstil og tradisjon. Mat er også verdier - sosiale, kulturelle, politiske, etiske, økonomiske og ikke minst: følelseladete. Det har den erfart som velger å være vegetarianer. Da står man i brytningsforhold til mangt i vår samtid. En mer bevisst holdning til eget kosthold og spørsmålsstilling til tradisjo-

nelle matvaner er ikke alltid møtt med like stor forståelse.

En vegetarianer har tatt stilling til et sentralt fivsområde - føden. Det som vekker reaksjoner i vårt samfunn, er at vegetarianerens valg medfører avståelse. Man avstår fra det som for flertallet fortoner seg som en selvfølgelig nytelse: Å ete døde dyr. Til avståelsen knytter samtiden forestillinger om askese. Man nekter seg noe, frasier seg en nytelse, pålegger seg høyst unaturlige og unødvendige begrensninger i sin livsutfoldelse. Idealet i vårt samfunn er å unne seg, ikke å avstå. Derfor blir det mennesket som bevisst velger å avstå fra det folk flest betrakter som et gode, suspekt i den norske samtiden - og gjenstand for alskens projeksjoner og forestillinger.

Begrunnelser

Det påstås fra tid til annen at vegetarismen, i alle fall i Vesten, i dag er et motefenomen. Det er

neppe helt riktig - allerede Platon ga i dialogen Staten et forsvar for vegetarismen som bygger på nesten alle begrunnelsesformer som blir brukt i dag.

Det kan være slitsomt å alltid måtte rettferdiggjøre sitt kostholdsvalg. Men når vegetarianeren først aktivt velger et ukonvensjonelt kosthold, er vel forventningen at han/hun får tåle sli-

«Nothing will benefit health and increase the chances for survival of life on Earth more as the evolution to a vegetarian diet.»

Albert Einstein

ke spørsmål. Begrunnelsene er mange. De fleste vegetarianere har også sammensatte begrunnelser for sin vegetarismen. Her skal taes med en kort oversikt over begrunnelsestypene. Vi kan for eksempel vise til historien om Kjell Magne Bondevik, som da han ble spurt om hva han syntes om at man hadde kastet egg på Carl I. Hagen 1.mai svarte: «En slik handlemåte tar jeg avstand fra - det er manglende respekt for det ufødte liv.»

Mest kjent er helsemessige begrunnelser for vegetarismen. Moderne medisinsk forskning synes relativt ensidig å vise vesentlig reduksjon av animalske føde gir helsemessige gevinster. Et fullt vegetarisk kosthold synes derimot ikke å være forbundet med helsemessig risiko. Kjøtt har også flere ulemper, som for eksempel bakterier. Ved et stort kjøttforbruk dannes det forråtnelsesbakterier i tykktarmen som kan gi opphav til giftige stoffer.

Tillegg inneholder kjøtt mye usunn fett og kolesterol, som blant annet bidrar til hjertekarsykdommer.

Religion er ofte pådriver for vegetarismen. Omlag halvparten av alle adventistene i verden er vegetarianere av religiøse grunner. En stor del av hinduene er det, i mindre grad buddhistene, og også mindre grupper jøder og andre. Begrunnelsene kan være forankret i religiøse dogmer, en avser kjøttspising for å være ufor-

Du er hva du spiser

enlig med Guds vilje, religiøse lover, el.

Miljøvern

Vegetarianisme er miljøvern i praksis. Kjøttproduksjon sløser enormt med energi.

For hver 16 kilo planteråstoffer som brukes til dyrefor, får en tilbake bare 1 kilo kjøtt. I en verden hvor et barn dør av sult hvert annet sekund er et landbruksystem som i hovedsak er basert på å tilfredsstille smaken på kjøtt lite hensiktsmessig.

For å understøtte våre kjøttbaserte kostholdsvaner, legges enorme skogområder i Amazonas øde hvert år. Mellom 1966 og 1983 ble 102 000 kvadratkilometer regnskog i Amazonas ryddet til kommersiell produksjon. Ifølge vurderinger foretatt av den brasilianske stat var skogen til 38% av den regnskogen som ble ødelagt i denne perioden kjøttproduksjon. Kveg skaper nærmere en milliard tonn organisk avfall hvert år. Mye av dette avfallet flyter ned i grunnvannet, såvel som i andre vannkilder, og forurenser elver og vassdrag.

Dyr

Andre begrunner sin vegetarianisme i hensynet til dyrene. Dette synet har eksistert svært lenge, men har på 1980- og 90-tallet fått fornyet oppmerksomhet. Å drepe dyr for å spise dem når dette ernæringsmessig er helt unødvendig anses umoralsk. Få vil likestille dyr og mennesker. Men hva er det ved akkurat mennes-

ker som gir dem krav på så mye vern, men dyrene så lite? Filosofisk orienterte moralske vegetarianere har kalt denne holdningen «artssjåvinisme» for å trekke parallellen til rasisme, nasjonalisme, mannsjåvinisme: Alle oppfatninger av medlemmer av min

i uminnelige tider for å spise dem. Men mennesker har gjort mye annet i uminnelige tider som ikke av den grunn kan bifalles i dag. Hvis tradisjoner alltid ukritisk skal følges, og det aldri skal være tillatt å reise spørsmål ved deres berettigelse, ville vi fortsatt ha slaveri, offentlige henrettelser og kvinneundertrykkelse som offisiell praksis. Når vi ikke har det lenger er det nettopp fordi noen få, som til å begynne med nokså konsekvent ble kalt særinger og fanatikere, begynte å kritisere disse konvensjonene.

Fremmedgjøring

I vestlige land preges man i dag utvilsomt av en stor distansering til de scener som er forutsetningen for våre middager. De aller fleste av oss har aldri vært i nærheten av et slakteri, og har aldri opplevd synet, lydene og luktene derfra. Vi vil helst ikke tenke på grisehyl når vi tenker skinke. Til og med tidligere formann i Småbrukarlaget, Per Olaf Lundteigen, har påpekt denne splittingen - eller avstanden mellom kjøttkonsum og bevissthet om slakt. Han kalte det fremmedgjøring. Hans løsningsforslag, som fikk første-sideoppslag i avisene, var å gjøre førskolebarn fortrolige med håndteringen av øks, kniv og slaktemetoder. La barna få lære hva som skal til for at hamburgeren kan komme på bordet.

Opprørere?

En undersøkelse foretatt for magasinet Dyade viser at omlag 60 000 nordmenn er vegetarianere, mens 12 ganger så mange kunne tenke seg å prøve.

Denne undersøkelsen frambringer en rekke interessante opplysninger. For eksempel så kunne dobbelt så

mange kvinner som menn tenke seg å prøve å la være å spise kjøtt og fisk. Høy utdannelse virker også stimulerende på interessen for vegetarisk kosthold. Andelen blant universitets- og høyskoleutdannede er 24%. Derimot er det små utslag etter alder, inntekt og livsfase. Her i Norge er forholdene helt annerledes enn i England, hvor vegetarianisme i stor grad er et ungdomsfenomen. Klart flest vegetar-nysgjerrige er det i Oslo/Akershus hvor 28% kunne tenke seg å prøve. Sammenligner vi vegetarinteresse målt på denne måten med politisk sympati, får

vi følgende andeler i de ulike partier som kunne tenke seg å prøve vegetarmat:

Venstre	40%
SV	32%
FrP	32%
KrF	21%
Ap	19%
Sp	16%
Høyre	13%

Tre partier skiller seg ut, og de tre kan vel sies å danne politiske ytterpunkter langs en grønn, rød og blå akse. Mest overraskende er kanskje den høye andel FrP-velgere. Deres høye andel av mannlige velgere skulle tilsi at andelen vegetar-positive heller var lavere i FrP enn i andre partier. Minst interesse er det i Høyre og Senterpartiet, som altså er mest konservative i synet på vegetarianisme. Så kanskje er vegetarmat opprørernes mat - de som liker å nærme seg ytterpunkter i sine politiske synspunkter er kanskje også mest innstilt på å prøve et ytterpunkt også i matveien.

Grønnsaker

Din mat er en sentral del av din livsstil - det være seg om



kjøttspisere. Det er diskutert om Hitler var vegetarianer. Dalai Lama er ikke det. Heller ikke Jesus var vegetarianer, derimot Buddha, Sokrates og Leonardo da Vinci. Forestillingene er som sagt mange. Engelskmannen Nick Fiddles har skrevet boken «Meat. A natural symbol.» Han forteller om sin velutdannede og opplyste kollega som trakk ham til side i et selskap hvor han hadde fått høre om Fiddles kosthold og spurt med genuin bekymring: «Er du ikke redd for..., em..., påvirker det ikke..., svekker det ikke...potensen?» Han trodde visst at et kosthold uten blod forårsaket tidvis mindre blod til ens lem. Forestillingen om at rødt kjøtt øker potensen er han ikke alene om. Det er neppe tilfeldig at biff tartar synes å være standardrett på de fleste strip-teasebarer. I boka hans kan vi også lese om kapteinen på et slaveskip som sluttet å spise kjøtt på overfarten for at han ikke lenger skulle begjære de kvinnelige slavene. Festlig er det selvfølgelig å høre om pedagoger i forrige århundre som anbefalte lite kjøtt i kostholdet til ungdommer som en måte å dempe onanering. Så finnes det vegetarianere som hevder at et grønne kosthold fører til et mer aktivt seksualliv. Denne påstanden er imidlertid foreløpig ikke vitenskapelig bekreftet. I forbindelse med kugalskapens inntog i Europa, gjorde Sissel B. Osvold rede for sine forestillinger om vegetarianere i en riksavis: «Jøss som vi lo av dere. Vegetarfolket på hjemmelaget helhetsfilosofisk alternativkur i etniske gevanter og med hvitløkpillene i veska. Nå kan dere smile nå. Av oss som sitter her og lurert på hvor lenge siden det var vi spiste blodig kusteik i London.» Kugalskapen og skrapesyken fikk hele Europa til å bli sykkelig oppvakt av sin mage, tarm og sin helse. Storfebøndene ble avvikere, sauebøndene syndebukker og vegetarianerne de siste dagers hellige. Utbruddene av kugalskap er en anledning til å begynne å røske i det selvfølgelige. Se nærmere på hva det normale koster. Hva som er forutsetningene for det gode liv, vegetarianer eller ikke. I det moderne konsumsamfunnet finnes det langt mindre sjarmerende, langt ekle og adskillig mer skremmende syn enn vegetarianere.

du velger den bevisst, eller om du ubevisst velger den i forlengelse av de konvensjoner som preger deg og samfunnet. Trodde du at hva du spiser er en privatsak? Prøv å forandre ditt kosthold, og se hvordan omgivelsene reagerer. Vi er hva vi spiser, men det impliserer ikke at vegetarianere er grønnsaker, like lite som kjøtteterer er feholder.

Det er neppe grunnlag for å hevde at vegetarianere gjennomgående er mindre korrupte enn

U Stine Eidissen Bya

Kjendis-veggiser:

Voltaire
Leo Tolstoj
Martin Luther
Albert Einstein
Leonardo da Vinci
Newton
Gandhi
Sokrates
Platon
Franz Kafka
Michael Stipe

Melissa Etheridge
Leonard Cohen
Blur
Lenny Kravitz
Brad Pitt
Prince
Claudia Schiffer
Dustin Hoffman
Bryan Adams
Paul McCartney
Linda McCartney

Av Åsgeir
Johansen



Halleluja! Nå er den her, og det er ikke jula jeg snakker om. Macks ølbryggeris eldste brygg har funnet en velfortjent plass blant byens andre fatøl. Blå Rock Cafe vil inntil videre være de eneste som har dette høyst ærverdige brygg på fat.

Mack har brygget bayer siden 1878, og ble møtt med stor entusiasme fra byens innbyggere da det først kom i salg 17. mai samme år. Bayeren har sin opprinnelse i den tyske byen München, hvor det ble utviklet på midten av 1800-tallet. I begynnelsen ble det kjent under navnene «dunkel», pga sin farge og «münchener», etter byen. I Norge har ølet blitt kjent som bayer etter den tyske regionen Bayern, hvor München ligger. Fram til andre verdenskrig ble det i Norge solgt mest av de mørke ølsortene som for eksempel bokk-øl og bayer. Etter krigen har man sett en tendens mot de lysere øltypene, men i det siste har man igjen merket en større og større etterspørsel etter mørkt øl.

Bayer er et rikt og fyldig øl med mørk farge. Maltsmaken er svært framtrædende, men det er ikke et bittert øl. På den internasjonale bitterhetsskalaen ligger det ikke høyere enn 20,5. Den vanlige Mackpilsen ligger til sammenligning på 18. Bayerølets særegne smak kommer av maltet som er mørkere enn den vanlige, lyse ølmalten. I tillegg til bayermalten, brygges bayer med karamell- og fargemalt, samtidig som at bayer gjæres på en slik måte at maltet kommer mer til sin rett. Den «rette» måten å drikke bayer på er visstnok i et stettglass med mindre enn 5 dl og med litt høyere temperatur enn lysere øl. På Blå Rock er temperaturen den samme som det andre fatølet og personlig synes jeg det er bra. I min personlige verden skal ølet være kaldt, men skulle du ha lyst til å prøve din bayer varmere kan du jo spørre om å få den servert i et nyvasket, varmt glass.

Macks bayerøl har fått svært rosende omtale av Michael Jackson som er en av verdens fremste ølkjennere, og som ikke må forveksles med en viss sjimpanseeiende herremann i statene. Michael Jackson (ølkjenneren) mente at bayer var det beste ølet Mack brygger, og det til tross for at bryggeriet har fått priser både for sitt Haakon-øl og Gull-øl.

Hoftig musikk

Det dampet fra seter og scene på Fokus kino sist onsdag. Tromsøfolk med latinsk legning troppet opp i mengder for å få med seg Comida Musical, en aldri så liten subtropisk begivenhet i Ishavsbyen.

Bare så det er sagt, de som kom for å få en intellektuell, musikalsk opplevelse kunne spart seg for det bryet det er å bevege seg ute i Tromsøs høstvær. For dette var musikk for hofter med stor svingradius, for vakre mystiske señoritas, for ferme moderlige señoras, for deres elskere, for deres sjalu ektemenn, for romantiske sjeler, for ulykkelige forelskede og for alle andre som var villige til å la hjerte og hjerne bytte plass for en kveld.

På scenen stod intet mindre enn 20 musikere fra inn- og utland; fire fiolinister, to bratsjister, to cellister, tre trompetister, en trombonist, tre saksofonister, en el-bassist, en pianist, samt tre på slagverk. I tillegg kom den berømte trombonespillende Juan Pablo Torres på scenen etter første nummer; en liten korpulent cubaner i khakidress. Juan Pablo eide publikum fra første stund.

Musikk for sjel og hjerte

Når jeg sier musikk for hjertet, så er det fordi surt fiolinspill, for ikke å snakke om svulstige, gurglende L.A.law-intro-tenorsaksofonsoloer, normalt kan ødelegge enhver konsertopplevelse for undertegnede. Men på denne regnfulle onsdagskvelden var slikt redusert til ubetydelig nada.

For den kvinnelige strykerrekka var en fryd for øyet i en slik grad at øret i utgangspunktet var mindre kravstort, dessuten var den musikalske kontekst slik at en litt sur åpning på et par av numrene bare var sjarmerende.

Og hva gjorde vel at tenorsaxsoloene var litt tynget av klisjéer, når mannen som framførte dem, en argentiner ved navn Hector Bingert, hadde hoftebevegelser og dansetrinn som kunne gjøre enhver kvinne varm og enhver mann misunnelig.

Suggerende rytmer

Dansken Birger Sulsbrück, en menneskelig rytmebok som trakterer sine congas med ekte, intens kjærlighet, fungerte under konserten som en slags konfransier. Han introduserte hvert nummer ved å plassere stykket i en historisk og geografisk kontekst. Slik ble også konserten en humoristisk og uortodoks historieleksjon i latinamerikanske rytmer og



Juan Pablo Torres hadde publikum i sin makt under forestillingen Comida Musical.

FOTO: BØRGE IVERSEN

musikk.

Publikum storkoste seg i de suggerende rytmenes vold. Sterkt medvirkende til den spennende konsertopplevelsen, var ikke minst den meksikanske perkusjonisten Rafael Sida, som i denne genren kan spille flettene av de fleste, Paolo Vinaccia inkludert.

Nachspiel

Det er ikke mye negativt å si om konserten rent teknisk heller. Lyden var upåklagelig, lyssettingen kanskje litt tam. Men Tromsø mangler et stort og godt konsert-

lokale. På en konsert som denne blir avstanden mellom publikum og scene for stor, både fysisk og (nettopp derfor) følelsesmessig. Comida Musical ville blitt enda bedre dersom publikum hadde hatt muligheten til å bevege på seg.

Nachspielet på Kulturhuset, med en etterhvert skikkelig latinamerikansk jamsession, gav imidlertid de av publikum som orket, en meget respektabel kompensasjon. Her danset folk seg svette og druknet tørsten med nordnorsk cervesa til de mørke morgenti-

mer.

Skulle du tilfeldigvis befinne deg i Oslo 30.10, kan vi anbefale deg en tur på Cosmopolit på det varmeste. Hvis du derimot nå innser at du har gått glipp av en livgivende dose salsa, tango, charanga, mambo og bomba, kunne du jo gråte over en taco på «Mexico».

Ikke helt det samme kanskje pero, como es la vida.

U Martin Tjersland

Nettpreik

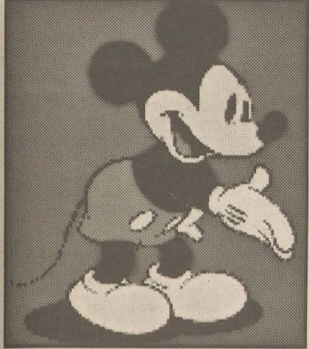
On-line ryktebørs

Navn: *Urban Legends Reference Pages*

Adresse: <http://www.best.com/~snopes/>

Kategori: *Informerende*

Er det sant at maks lengde på en CD er basert på lengden til Beethovens 9de symfoni?



Dette og mange andre interessante problemstillinger har du nå mulighet til å få bekreftet. Urban Legends Reference Pages er delt opp i fire avdelinger: musikk, college, Disney og sex. De mest spennende er nok Disney sidene, hvor man diskuterer sannhetsgehalten i forskjellige påståtte hemmelige budskap i Disneys tegnefilmer. Blant annet om Aladdin i sin siste tegnefilm sier (med damped stemme): «Teenagers, take off your clothes.», eller om det på himmelen bak søte og uskyldige Simba i en scene fra «Løvenes konge» står SEX.



På musikk-sidene er også en del pikante fakter presentert. Her spør man seg om det er sant at Charles Manson prøvespilte for Monkees, eller at Michal Jacksons telefonnummer ligger skult i bar-koden på Thriller coveret.

Så har du lest ferdig ukas Se og Hør, og enda er sugen på litt flere grisete historier, surfer du innom Urbans utmerkede sider.

TOLKIEN

Selv om du bare er en anelse interessert i Tolkien, bør du stikke innom «The JRR information page» på adressen: <http://www.csclub.uwaterloo.ca/u/relipper/tolkien/rootpage.html>. Her finner du usannsynlig mye informasjon og fakta om forfatteren og hans verdener.

U Magnus Clough

Surf this way:

www: <http://www.isv.uit.no>
/student/utropia/
@: utropia@stud.isv.uit.no

Vi noterer at...

...Gro har gått av og satt inn sin kronprins Torbjørn JAGland. Denne har virkelig gått ut av sin vei for å skaffe nye og kompetente medarbeidere i sin regjering. Valgene reflekterer virkelig en fantastisk dømmekraft. Anne Holt har som de fleste vet blitt ny justisminister, noe som viser at veien fra å skrive kriminalromaner til å skape kriminalromaner ikke er lang. La oss også høylytt applaudere JAGlands valg til fiskeriminister, Karl Erik Schøtt Pedersen, som er i den uheldige stilling at han må kompenseres for å ha to hus, stakkar. I tillegg mottar han reisestøtte for å bo i Finnmark, til tross for at han bor i en millionvilla i Bærum. Hvilket av husene han kompenseres for er uvisst. Også hurra for vår nye kulturminister Turid Birkeland fra TVNorge. Et utmerket valg siden det den dama ikke vet om kultur, er vel virkelig verdt å vite. Personlig tror vi at grunnen til at Birkeland fikk jobben var fordi at «Silikonfri sone» da måtte nedlegges: Klokt valg, JAGland! Birkeland var jo egentlig andrevalg til stillingen, men fikk forespørselen da Nils-Arne Eggen takket nei, siden han ville avvente en eventuell forespørsel fra FN om å bli deres nye generalsekretær. Alt i alt er vi meget fornøyde over at vår nye statsminister har markert seg så sterkt så tidlig, men det er likevel noen vi mangler i Norges regjering! Hva med Øystein Hedstrøm og Arne Myrdahl som bistandsministre og Espen Lie Som forsvarsminister?

...Tromsø vant en fortjent seier i Cupfinalen mot et Bodø/Glimt bestående av idrettsutøvere fra Bodø Håndballklubb, Bodø Judoklubb og en dommer.

...pastor Jan Aage Torp i Seierskirken skal redde de stakkars, ulykkelige homofile fra seg selv. Ikke bare bryter homofili mot en naturorden, men det er også «en sjelelig mangel som er knyttet til en manglende opplevelse av aksept og kjærlighet på et eller annet punkt i livet.» De stakkars homofile som Torp skal redde må delta på «et weekend-seminar for mennesker med homofile og lesbiske følelser». Torp kan trøste alle ulykkelige med at ingen er uheldelige fra sin tillærte byrde. Den snille pastoren insisterer på «å dele smerten og nøden med de mange som vil ut av homofilien.» til tross for at Jesus elsker alle, noe pastoren er glad for. Vi skal vel være glade for at intoleranse ikke er en av de sju dødssyndene, for ellers ville denne snille pastoren virkelig hatt problemer. Stå på, Torp, vi beundrer ditt arbeide for å la intoleransen og respektløsheten blomstre i det kristne Norge

Amnesty International

Tyrkia 1

Da Gülderen Baran ble arrestert 4. august 1995, var hun en frisk og sunn kvinne på 22 år. Nå er hun fullstendig avhengig av sine medfanger som hjelper henne når hun skal spise eller kle på seg. Hun er lammet i den høyre armen og har bare begrenset førlighet i den venstre. Hun har ofte store smerter og lider av hyppige mareritt om natta. Disse plagene skriver seg fra de 13 dagene hun var i varetekt ved Istanbul Hovedpolitistasjon før hun ble brakt for retten. Hun beskriver selv hvordan hun ble torturert i den første uka i varetekt:

«... Jeg ble tatt i Besiktas av sivilkledd politi. Jeg ble pågrepet mens forbipasserende så på...skjøvet inn i en vanlig drosje.... Da vi kom til Hovedkvarteret for Sikkerhetspolitiet i Aksaray, dro de meg inn etter håret...

Fra da av fikk jeg bind for øynene... de tok av meg alle klærne og begynte å henge meg opp. De bandt skuldrene mine til en bjelke og heiste meg opp... De spylte meg med kaldt vann fra en høytrykkspyler... I dagevis ble jeg hengt opp på denne måten talløse ganger. De prøvde å voldta meg, men lyktes ikke med det...de lot meg ikke sove. De første dagene fikk jeg ikke en gang noe å drikke.....».

Gülderen Baran er stilt for retten under Antiterrorloven. Hun er tiltalt for medlemskap i en illegal organisasjon og blir beskyldt for å ha utført et væpnet angrep på en politibil. Hun har fremmet en klagesak, men de som torturerte henne, er fremdeles på frifot. Send appellbrev til:

The Minister for Foreign Affairs
Disisleri Bakanligi
06100 Ankara
Turkey

Brevforslag:

Dear Sir,

I would respectfully draw your attention to the case of Gülderen Baran. She was arrested by plain-clothes police on 4 August 1995 and brought to Istanbul Police Headquarters where she was severely tortured. As a consequence her right arm is paralysed, and she has only limited movement in her left arm.

I am deeply concerned over her fate.

I would like to ask why Turkey has not enacted the safeguards against torture recommended by the European Committee for the Prevention of Torture and the UN Committee against Torture.

Yours sincerely

Tyrkia 2

Selahattin Simsek, grunnskolelærer, ble grusomt torturert og dømt til døden i en urettferdig rettssak i 1980. Straffen ble senere omgjort til 20 års fengsel. Det eneste myndighetene har på ham, er motstridende utsagn fra andre som også hadde blitt torturert.

Send appellbrev til:

The Minister of Justice
Ministry of Justice
Adalet Bakanli i

06659 Ankara
Turkey
(Fax: + 90 312 417 3954)

Brevforslag:

Dear Sir,

I would respectfully draw your attention to the case of Selahattin Simsek who was sentenced to death in 1980. The sentence was later commuted to 20 year's imprisonment. He is currently held in Ceyhan Prison near Adana.

Selahattin Simsek alleged he was tortured for over three weeks after his arrest. The only evidence against him seems to be contradictory statements made by people who had been tortured. Evidence which could have exonerated him was ignored. His lawyer was not allowed to speak in court.

In april 1995 Amnesty International submitted the case to UN Working Group on Arbitrary Detention. The working group ruled that Selahattin Simsek' imprisonment was arbitrary and urged the government to take the necessary steps to remedy the situation.

I fully agree with the working group and urge that the government ensure that Selahattin Simsek be promptly given a retrial.

Yours sincerely



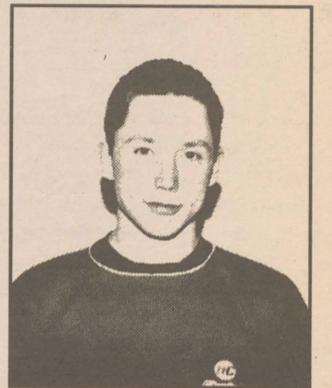
Fire på rad

Har du tiltro til studentpolitikkerne?



Henriette Kjelstrup Sund, jus 4. avdeling

Jeg syns at de markerer seg for lite. Synd at når de først får noe publisitet, at det skal være av negativ art.



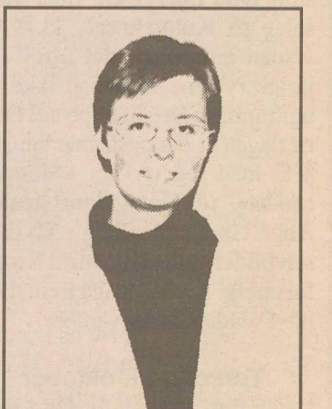
Gøran Lien, jus 1. avdeling

Jeg har lest lite positivt om dem. Egentlig så holder de seg for anonyme, skulle ønske de kunne markere seg mer.



Jarle Thunestvedt, historie grunnfag

Jeg har egentlig ikke fulgt så mye med. Men med tanke på under-skuddet i studentstyret så må de som sitter der ta seg i nakken. For det er ikke vi studenter som skal få svi for rotet.



Kristina Østvik, psykologi embetsstudie

Inn imellom, de prøver vel å gjøre sitt beste.

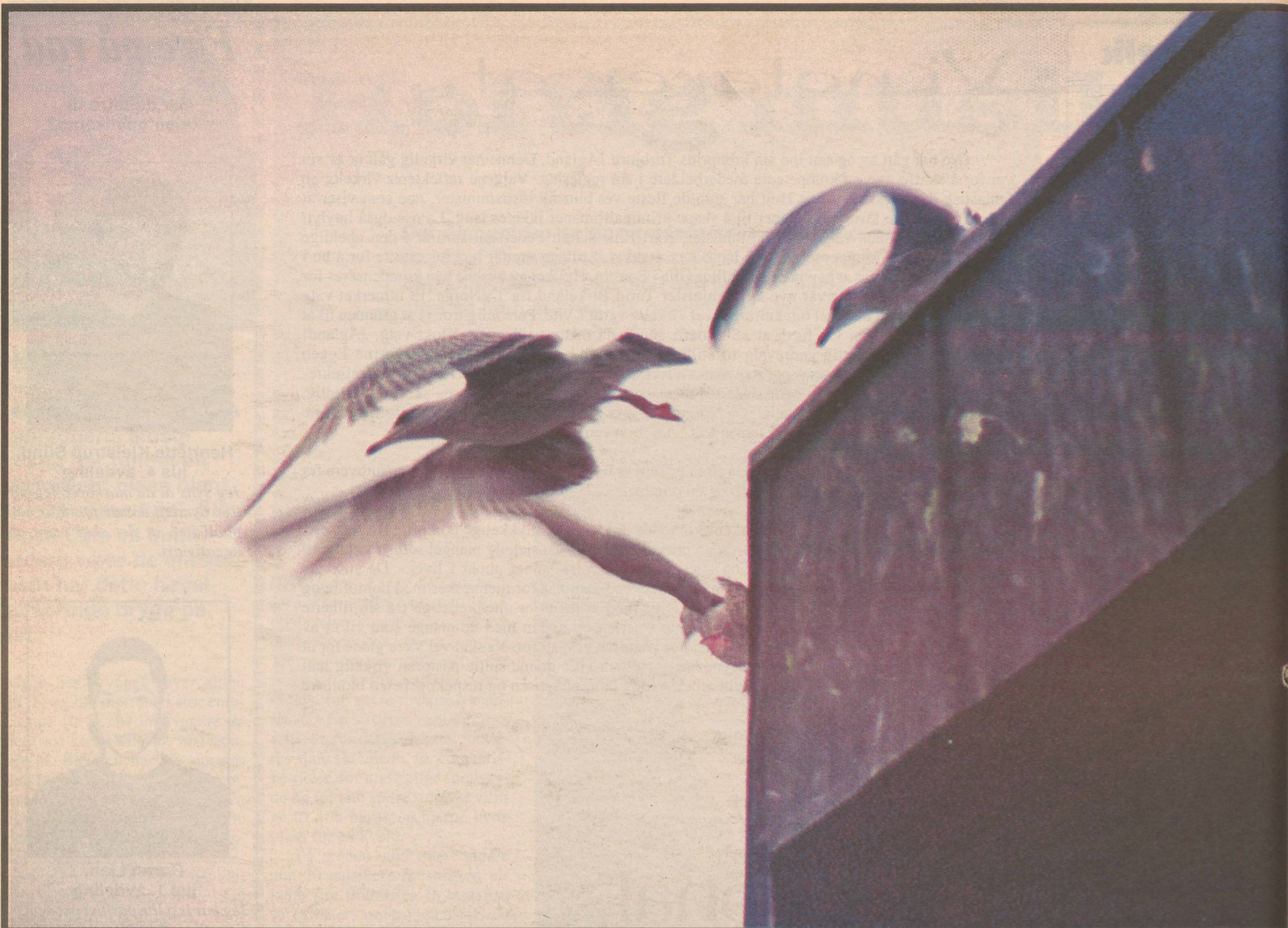


FOTO MARTIN TJERSLAND

Mens vi venter på *Nord-Norgebanen...*

Mens vi går inn i en hverdag hvor kriminalforfattere er justisministere og TV-kjendiser er kulturministere, er vi er alle fortsatt i cupfinale-rus(h), og livet er herlig dere.

Onsdag 30. oktober

Et nytt eksemplar av *Utopia* er hva du nå har i din neve, en liten påminnelse bare i fall cupfinaler tok hardt på. For dere som fremdeles er sånn noenlunde oppegående er kveldens begivenhet helt klart et gedigent must: Den store *Odd Børretzen* vitjar *Storsalen* på *Kulturhuset* kl. 19.30. «Noen ganger er det ålreit» er ifølge ryktene noe man ikke tør innrømme å ha gått glipp av! Denne dagen er det også anledning til å få med seg stykket «Mandelbrødet» på *Hålogaland teater*. *Aage Gaups* utstilling «Mytiske selvbilder» går på *Tromsø Kunstforening*. Den vil pågå frem til og med søndag 24. november.

Torsdag 31. oktober

Det er fortsatt ålreit for *Odd Børretzen*. Han entrer scenen klokken 19.30 i *Storsalen* på *Kulturhuset*. Vi bøyer oss i støvet og hyller ham som en som virkelig

har opplevd måker om morgenen.

Fredag 1. november

Nå er det to måneder igjen til vi kan skrive 1997, tre år og to måneder til år 2000. I dag skal vi feire at konservatoriet har eksistert i 25 år. Det er jubileumskonserter i *Storsalen* på *Kulturhuset* klokken 19.30. Møt opp og få med deg en dose korps, pianosoloer og laaange taler. Du kan også møte Beethoven og andre historiske personligheter sammen med Bill og Ted i *Bill and Ted's Excellent Adventure* på *Verdensteateret*.

Lørdag 2. november

«Verden i Tromsø» heter det som skjer på *Kulturhuset*, i *Storsalen*, klokken 19.30. Der skjer det diverse saker og ting, fest inkludert. *Miriam Makeba* er trekkplasteret denne kvelden. Se eget program! *Nordnorsk Kunstmuseum* har åpning på *Jan Groths* utstilling av diverse egne verker. Dette

vil pågå frem til vi har begynt å skrive 1997. *Verdensteateret* viser hva mange av oss har gått rundt og ventet på hele semesteret; «Leon» med superflinke *Gary Oldman*! Se den for det skal jeg.

Søndag 3. november

Etter en kraftig dose *Gary Oldman* og kanskje litt for mye brunt vann, er det på tide å tenke eksamen igjen. For den nærmer seg, å ja da den gjør det! Kjenn hvordan panikken brer seg i armer og ben og lammer hodet ditt fullstendig. Dra dyna over hodet og sov videre du!

Mandag 4. november

I dag kan du kose deg med *Lexus Leverpostei* på *Rogers*. Det høres da morsomt ut.

Tirsdag 5. november

På *Aud Max* er det internasjonalt seminar. *Øyvind Østerud* holder foredraget «Nasjonalisme versus europeisk integrasjon». På *Blå Rock* kan du få med deg *True Romance* med vår gode venn *Gary Oldman*.

Onsdag 6. november

I dag får vi se de matroskledd kineserne på *Meieriets scene*. Ta godt i mot *Tre Små Kinesere* selv

om de kommer fra *Høybro plass* eller *Mars*. På *Blå Rock* er det temakveld, og temaet i kveld er *Jane's Addiction/Porno For Pyros*. I *Storsalen* er det klart for fire dager med moro med *Putti Plutti Pott*.

Torsdag 7. november

Du kan også i dag se the late *Per Asplins Putti Plutti Plot*. Ta med deg barna og kom.

Fredag 8. november

Klokken 21.00 kan du oppleve jazz med *H13* og *Knut Riisnæs* på *Teaterkafeen*.

Lørdag 9. november

Det er barneholdning på *Kulturkafeen*. På *Lillescenen* er det de *Tunghørtes kulturdag* med sang og musikk klokken 18.00. På *Verdensteateret* viser *Tromsø Filmklubb Brent av solen*, en film om *Russland, Stalin* og hans tilhengere. Møt opp i godt tid og før klokken 14.30.

Søndag 10. november

Er du trøtt og lei og fullstendig klar over at eksamen er mye, mye nærmere enn det den var for en uke siden. Slukk dine sorger med *Jan Erik Vold kvintett* og «Her er huset *Per bygde*». Gå på *Kul-*

turhuset rundt klokken 19.30 og få med deg disse herremennene. På *Verdensteateret* kan du se det historiske dramaet *Dronning Margot* og litt masse mord, voldtekt og annet som er sunt på en søndags kveld sånn rett før eksamen.

Mandag 11. november

En ny uke starter og hva er da bedre en liten kulturmsprøyting. Hva med *Jon Eikemo* og «Fra det ene til det andre»? Denne mannen dukker opp på *Storsalen* klokken 19.30.

Tirsdag 12. november

Hva med litt svingende rytmer på en tirsdagskveld? Du kan høre cubansk salsa med *Manolito* i *Storsalen* klokken 19.30. *Y su Trabuco*. På *Blå Rock* kan du se *Fear of a black hat*.

Onsdag 13. novemeber

Utopia nummer 13 blir å finne et eller annet sted i byen.

Hvis DU vil legge inn noe på *Nord-Norge-banen*, kontakt oss på faks/telefon/e-post, ELLER stikk innom *Glassburet* på *ISV*: